

ભાગાણીનો દસ્તાવેજ

પ્રદ્ધાસુમન

સંકલન : લાલુભાઈ ટપુભાઈ સોનાણી

1

ભક્તિથી કોઈપણ મનુષ્ય ઈશ્વરના સાનિધ્યમાં પહોંચી શકે છે

લાગણીનો દસ્તાવેજ... શ્રદ્ધાસુમન

:: સંકલન ::

લાભુભાઈ ટી. સોનાણી

:: મુદ્રક ::

સુરેશ ત્રિવેદી, રત્ના પ્રિન્ટર્સ, ભાવનગર

:: પ્રથમ આવૃત્તિ ::

તા.૧૧/૦૮/૨૦૨૧, શનિવાર

:: પ્રગટાવ ::

© અખિલ ગુજરાત નેત્રહીન જાગૃત ટ્રસ્ટ, ભાવનગર

:: કિંમત : અમૂલ્ય ::

:: પ્રાપ્તિ સ્થાન ::

શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધઉદ્યોગ શાળા,
નવા ફિલ્ટર સામે, વિદ્યાનગર,
ભાવનગર (ગુજરાત)

ફોન નં. ૦૨૭૮-૨૪૨૩૮૧૭, ૨૫૧૨૦૨૧

મોબાઈલ : ૯૩૭૬૬૮૮૫૮૪

Website : www.ltsonani.com

E-mail :- Ltsonani@gmail.com

Facebook Page :- Labhubhai T. Sonani

Youtube Channel :- Shri Labhubhai T Sonani

પ્રાસ્તાવિક

ઊર્મિના ખેતરમાં થયેલી ખેતી વિશે મારે થોડા શબ્દોમાં વિગતે વાત કરવી છે.

કોઈ શિક્ષકના ભાવો અંતરની એરણે ચડે છે ત્યારે સાહિત્યનું સર્જન થાય છે. જ્યારે તે વર્ગખંડમાં સોળે કળાએ ખીલી ઊઠે છે ત્યારે તેના હૃદયમાંથી શબ્દની સરવાણી ફૂટી નીકળે છે.

નીલાખેન સુરેન્દ્રભાઈ શાહ ધનશ્યામનગરની પ્રાથમિક શાળાના ધોરણ ચારના વર્ગખંડમાં તારીખ ૦૭ એપ્રિલ ૨૦૧૬ના રોજ વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાતી વિષયનો એકમ ભણાવી રહ્યાં હતાં. અચાનક અંતરમાં જાગેલા ભાવો ધસમસતી સરિતાની જેમ હાલી નીકળ્યા. તેમના મનમાં ધરબાયેલો સર્જક, ભોંમાં દટાયેલા બીજની માફક ઊગી નીકળ્યો બાળકોને સ્પર્શી જાય તેવા ગીતો લખવાનું શરૂ કર્યું.

સર્જકની કલમે લખાયેલ ગીતો અમને મારા જીવનસાથી એટલે કે શ્રી નીલાખેન શાહની કોવિડની બીમારીના કારણે થયેલ અવસાન બાદ મોબાઈલની ગેલરીમાંથી મળી આવ્યા. મને થયું કે - ‘આ તમામ ગીતોનો સંગ્રહ થવો જોઈએ. એટલું જ નહિ શાળામાં ભણતા બાળકો સુધી તે પહોંચવા જોઈએ.’ જોકે તેમની વિદાય મને સહી ન શકાય તેવી ચોટ આપી રહી હતી. તેમ છતાં તેમની કલમે લખાયેલા ગીતોનું પ્રકાશન કરવાની લાલસા હું રોકી શક્યો નહિ. પ્રત્યેક ગીતના શબ્દો મને ઊર્જા આપી રહ્યા હતા. એક જીવનસાથીનો સાથ અચાનક છૂટી જવા છતાં મન કદાજ કરી પુસ્તક લેખન અને તેનું સંકલન સમયસર પૂરું કરવાનો સંકલ્પ કરી લીધો. પુસ્તિકાના પાને-પાને ઊર્મિની કલમે અક્ષરદેહ પામેલા ગીતો તેમની લાગણીના બાગમાં મધમધતા પુષ્પોની જેમ મહેકી રહ્યા છે. તેમની સુગંધ શિક્ષણની સાધના બની નવી કેડી કંડારશે.

એટલું જ નહિ દીકરી નિષ્ઠાનાં અંતરમાં જાગેલા ભાવો માતૃવંદનાના સૂર રેલાવશે. શુભચ્છકોનાં સંદેશ સૌ કોઈને તરબતર કરી સંબંધના છોડ રોપશે. દરેક સ્નેહીજન તરફથી મળેલો પ્રેમ અમારા પરિવારને હૂંફ પૂરી પાડી રહ્યો છે. જીવનના આંગણે આવી પડેલી સમસ્યા બરફની જેમ ધીરે-ધીરે પીગળવા લાગશે. મમતાની વાદળીમાંથી રીમઝીમ વરસતી વર્ષા જીવનમાં ચોમેર હરિયાળી પાથરશે.

નીલા જિંઘીનાં મોરચે જીત મેળવી અનંતની યાત્રાએ નીકળી છે. તેમના કાર્યોને જીવંત રાખવા “લાગણીનો દસ્તાવેજ” પુસ્તિકાનું સંકલન કર્યું છે. મૃત્યુ વારી ન શકાય તેવી ઘટના છે, પરંતુ સર્જક ક્યારેય મરતો નથી. તે તો વાચકના દિલમાં હંમેશાં રાજ કરે છે. નીલાની સર્જનકલાને લોકભોગ્ય બનાવવા તેમની કલમે લખાયેલા ગીતો “લાગણીનો દસ્તાવેજ” હું આપના કરકમળમાં મૂકતા અત્યંત હર્ષની લાગણી અનુભવું છું.

- લાભુભાઈ સોનાણી

પુસ્તક વિમોચન સમિતિ

સ્વ. શ્રી નીલાબેન સોનાણીને શ્રદ્ધાસુમન અર્પણ કરવા તેમના જીવનકવન પર તૈયાર થયેલ પુસ્તિકા લાગણીનો દસ્તાવેજ

સંકલન : શ્રી લાભુભાઈ સોનાણી

પ્રકાશન અને વિમોચન સમિતિ

શ્રી કીર્તિભાઈ એસ. શાહ
ચેરમેન

શ્રી પંકજભાઈ એન. ત્રિવેદી
કન્વીનર

સભ્યો

શ્રી ઘનશ્યામભાઈ બારૈયા

શ્રી મહેશભાઈ પાઠક

શ્રી સુરેશભાઈ ત્રિવેદી

શ્રી તારકભાઈ લુહાર

શ્રી હસમુખભાઈ ધોરડા

શ્રી કનુભાઈ પટેલ

શ્રી નિષ્ઠા સોનાણી

ઋણ સ્વીકાર

આ પુસ્તિકાનું સંપાદન અને જરૂરી સામગ્રી એકઠી કરવામાં જેમનો અમોને સાથ મળ્યો છે -એવા તમામ મિત્રોનો હું અંતરથી આભાર માનું છું. સૌ પ્રથમ હું નીલાનો બગડી ગયેલો મોબાઈલ શરૂ કરી આપનાર, રિપેરર દુકાનદારનો અંતરથી આભાર માનું છું. જો બગડી ગયેલો મોબાઈલ શરૂ થઈ શક્યો ન હોત તો નીલાની કલમે લખાયેલા ગીતો અને જરૂરી નોંધ અમોને મળી શકી ન હોત. મોબાઈલ રિપેર થઈ જતા અમોને રેકૉર્ડ થયેલા કાવ્યો, સંવાદો અને વર્ગખંડમાં થયેલી શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓની જાણકારી મળી શકી. અન્યથા તે કાર્ય શક્ય બન્યું ન હોત.

‘લાગણીનો દસ્તાવેજ’ પુસ્તિકાનાં સંપાદન અને મુદ્રણકાર્યમાં ટેકો આપનાર શ્રી સુરેશભાઈ ત્રિવેદી તથા શ્રી હિતેશ કે. સોલંકી (કોમ્પ્યુટર ડીઝાઈન), ભાષાવિદ ઘનશ્યામભાઈ બારૈયા, ટાઈપ સેટિંગ હર્ષ ધ્રાંગધરિયા, દીકરી નિષ્ઠા સોનાણી, પંકજભાઈ એન. ત્રિવેદી, હસમુખભાઈ ધોરડા, કનુભાઈ પટેલ, મહેશભાઈ પાઠક સહિતના નામી અનામી મહાનુભાવોનો હું અંતરથી આભાર માનું છું.

- લાભુભાઈ સોનાણી

અનુક્રમણિકા

(૧) કોરોના ભગાડો	૨૬
(૨) શાળા ગીત	૨૭
(૩) ગુણોત્સવ ગીત	૨૮
(૪) પ્રવેશોત્સવ ગીત	૨૮
(૫) સ્વચ્છતા અભિયાન ગીત	૨૯
(૬) ઋતુ ગીત	૨૯
(૭) રંગીલા બાળકો (બાળગીત)	૩૦
(૮) રમકડાંની ટોપલી (બાળગીત)	૩૧
(૯) સૃષ્ટિ તમારી (પ્રાર્થનાગીત)	૩૨
(૧૦) વિદાય ગીત વસમી વેળા	૩૨
(૧૧) મોંગલ માનો ગરબો	૩૩
(૧૨) પંખીગીત	૩૪
(૧૩) હોળીગીત	૩૪
(૧૪) સપ્તાહ ગીત	૩૫

અનુક્રમણિકા

(૧૫) વેકેશન ગીત	૩૫
(૧૬) દેશ ગૌરવ ગીત	૩૬
(૧૭) અગરિયા ગીત	૩૬
(૧૮) તરુગીત	૩૭
(૧૯) બેટી બચાવો ગીત	૩૭
(૨૦) યોગગીત	૩૮
(૨૧) વર્ષાગીત	૩૮
(૨૨) આ દીકરી કેવી લાગે છે !	૩૯
(૨૩) અખૂટ શક્તિનો ભંડાર	૪૦
(૨૪) એન્ડ્રોઈડ ફોન	૪૧
(૨૫) હોમ મેનેજમેન્ટ	૪૧
(૨૬) મારું બાળપણ	૪૨
(૨૭) સુખી પરિવાર	૪૩
(૨૮) તારો બધો સામાન લઈને આવજે	૪૪
(૨૯) શ્રદ્ધાંજલી પેઈઝ તથા શોક સંદેશાઓ	૪૬

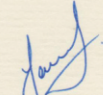

YUVRAJ JAIVEERRAJ SINGH GOHIL OF BHAVNAGAR

ભગવાન સર્જીત, પોષીત, પ્રેરીત આ જગતમાં, આપ ખુશ નસીબ છો કે ભગવાને આપને જીવન સાથી તરીકે નીલાબેન જેવા સંનારી ની અમુક્ય ભેટ આપેલ. તેમણે જેજે ક્ષેત્ર ને સ્પર્શ કર્યો છે, ત્યાં એક નવી જ આભા અને ઉન્નતીઓ આવી અને વાસ કરેલ છે. જે અમારા જેવા કરતા એક જરૂરીયાત મંદ પ્રજ્ઞાયક્ષુ વધુ સમજી અને અનુભવી શકે છે.

તેમની ટુકડી જીવન યાત્રા માં આપેલા અનેક સાચા, સારા અને સુમધુર સ્મરણો અનેક ને પ્રેરણા રૂપ અને જીવન ધનકતુ રાખવા આધાર રૂપ બનશે. તેઓ આપના લાગણી થકી રચીત શ્રદ્ધા શરીરે સદાય જીવંત રહેશે.

જયવીરજસિંહ ગોહિલ
શ્રી યુવરાજ ઓફ ભાવનગર

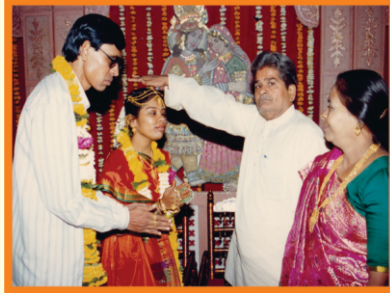
NILAMBAG PALACE, BHAVNAGAR - 364 002. GUJARAT. INDIA.
Mobile : +91 9920727629
Email : nilambagpalacehotel@gmail.com • Website : www.nilambagpalace.com

લાગણીનો દસ્તાવેજ
શ્રદ્ધાસુમન

સ્વ. નીલાબેન એલ.સોનાણી રચિત રચનાઓ...

કોરોના ભગાડો

કોરોના વાઈરસને ચાલો ભગાડીએ...(૨)
 આખા વિશ્વને બચાવીએ રે ચાલો ભગાડીએ,
 કોરોના વાઈરસને ચાલો ભગાડીએ... (૨)
 ઘરમાં રહીએ ને બહાર ન જઈએ, લોકડાઉન નિયમનું પાલન કરીએ,
 સોશિયલ ડિસ્ટન્સને અક્સીર અપનાવીએ,
 કોરોના વાઈરસને ચાલો ભગાડીએ... (૨)
 પાણી ને સાબુથી હાથ પહેલા ધોઈએ, સેનિટાઈઝરને ઉપયોગમાં લઈએ,
 છીંક, ઉધરસ આડે રૂમાલ રાખીએ,
 કોરોના વાઈરસને ચાલો ભગાડીએ...(૨)
 આવેલ આફતને આપણે હરાવીએ, સાથે મળી જંગ જરૂર જીતીએ
 દુનિયામાં દેશનો ડંકો વગાડીએ, કોરોના વાઈરસને ચાલો ભગાડીએ,
 કોરોના વાઈરસને ચાલો ભગાડીએ...(૨)

- નીલાબેન એલ.સોનાણી

શાળા ગીત

ગરવી ગુજરાતની પ્રાથમિક શાળામાં,
 પાયાનું શિક્ષણ અપાય રે,
 શાળા મારી કેવી રૂપાળી !
 માન-સન્માનની પ્રથા પળાય છે.
 સંસ્કારનું સિંચન પણ થાય રે,
 શાળા મારી કેવી રૂપાળી ! ગરવી ગુજરાતની...
 સંગીતના સૂર સાથે પ્રાર્થના ગવાઈ છે.
 વિવિધ પ્રવૃત્તિ અહીં થાય રે,
 શાળા મારી કેવી રૂપાળી ! ગરવી ગુજરાતની...
 પર્યાવરણ ને ગણિત, ગુજરાતી, અંગ્રેજીનું જ્ઞાન અપાય રે,
 શાળા મારી કેવી રૂપાળી ! ગરવી ગુજરાતની...
 યોગ-કસરતના દાવ શીખવાય છે.
 અવનવી રમતો રમાય રે,
 શાળા મારી કેવી રૂપાળી ! ગરવી ગુજરાતની...
 પુનિત પ્રસંગ ઉત્સવ ઉજવાય છે
 ઉમંગે હૈયુ હરખાય રે,
 શાળા મારી કેવી રૂપાળી ! ગરવી ગુજરાતની...
 સર્વ સહિયારા, નમ્ર પ્રયાસથી;
 સિદ્ધિના શિખરો ચડાય રે,
 શાળા મારી કેવી રૂપાળી ! ગરવી ગુજરાતની...

- નીલાબેન એલ.સોનાણી

ગુણોત્સવ ગીત

ગુણોત્સવ, ગુણોત્સવ, શાળામાં આવ્યો ગુણોત્સવ
મૂલ્યાંકનનો છે નિયોડ, એ જ સાચો ગુણોત્સવ.
ઉત્સવોમાં મહા ઉત્સવ એ જ કહેવાય ગુણોત્સવ,
પહેલો આવે પ્રવેશોત્સવ, બીજો આવે રમતોત્સવ
ત્રીજો આવે ગુણોત્સવ, પણ જ્ઞાનનો એ દ્વીપોત્સવ
ગુણોત્સવ, ગુણોત્સવ...

અક્ષરના અજવાળા થાય, શિક્ષણમાં સુધારા થાય
વાંચન ગણન ને લેખન, સૌ કરે એનું ચિંતન
ગામે-ગામે ગુણોત્સવ, રાજ્યભરનો રંગોત્સવ,
ગુણોત્સવ, ગુણોત્સવ...

પ્રવેશોત્સવ ગીત

અમે નાનાં નાનાં ભૂલકાં, અમે પ્રવેશોત્સવના મણકા;
પહેલો પ્રવેશ અમે પામી લઈએ, નિત નિશાળે આવીએ.
અમે નિત નિશાળે આવીએ.

અમે નાનાં-નાનાં...

રોજ નિશાળે જઈને અમે સૌ, હળીમળીને ભણીએ;
અમે હળીમળીને ભણીએ,

અમે નાનાં-નાનાં...

શિક્ષક આવે ત્યારે અમે સૌ, મીઠું મોં મલકાવીએ;
અમે મીઠું મોં મલકાવીએ,

અમે નાનાં-નાનાં...

હસતા રમતા ગીતો ગાતા, ફેરફારડી ફરતાં,
અમે ફેરફારડી ફરતાં,

અમે નાનાં-નાનાં...

આડા-અવળા લીટા કરીએ, લખીએ એકડા-બગડા;
અમે લખીએ એકડા-બગડા,

અમે નાનાં-નાનાં...

આનંદ ને ઉમંગની સાથે અંતે છૂટા પડીએ,
અમે નાનાં નાનાં ભૂલકા,
અમે પ્રવેશોત્સવના મણકા !

સ્વચ્છતા અભિયાન ગીત

જીવનમંત્ર એક, સ્વચ્છતા અભિયાનનો;
અમારો મંત્ર એક સ્વચ્છતા અભિયાનનો,
ભારત સ્વચ્છ ને ભારત સ્વસ્થનો,
અમારો સંગ સ્વચ્છતા અભિયાનનો, જીવનમંત્ર...

પહેલું પગથિયું તનની સફાઈનું,
તંદુરસ્તીની સમૃદ્ધિ લાવ્યું.
તન યોજખું તો મન યોજખું

અમારો મંત્ર સ્વચ્છતા અભિયાનનો, જીવનમંત્ર...
યોજખા ઘરનું આંગણ ને, યોજખા ઘરનો ચોક હોય;
રોગ બીમારીનું ભૂત ભાગી જાય
હૈયામાં હર્ષની હેલી વરસી જાય,

અમારો મંત્ર સ્વચ્છતા અભિયાનનો, જીવનમંત્ર...
ગામ ને ગલીઓમાં રોજ સફાઈ થાય,
માણસના મનમાં ટેક લેવાઈ જાય,
ઉપયોગ કરીશું અમે કચરા ટોપલીનો,

અમારો મંત્ર સ્વચ્છતા અભિયાનનો, જીવનમંત્ર...
ગોકુળિયા ગામનું સ્વપ્ન સાકાર થાય,
આખા ભારતમાં ગીત ગુંજતુ થાય,
ગંદકીનું નામનિશાન મીટી જાય,
અમારો મંત્ર સ્વચ્છતા અભિયાનનો,
જીવનમંત્ર એક, સ્વચ્છતા અભિયાનનો.

ઋતુ ગીત

વસંત આવી, ફૂલડાં લાવી;
ઊર ઊરમાં ઉલ્લાસ જગાવી.
આંખા ડાળે, કોયલ બોલે;
કુહુ કુહુ કરતી, સૌને જગાડે.
વસંતઋતુનું આગમન કરે;
વસંત આવી, ફૂલડા લાવી.
ભાત-ભાતના વૃક્ષો ખીલ્યા,

ડાળે ડાળે પાંદડા ફૂટ્યા,
રંગબેરંગી ફૂલડાં ફોર્યા
વસંત આવી ફૂલડાં લાવી.
પ્રકૃતિની શોભા વધારે,
વાતાવરણમાં ખુશબૂ ફેલાવે,
મન માનવના પુલકિત રાખે,
વસંત આવી ફૂલડાં લાવી
આનંદ ને ઉમંગની સાથે,
પંચમ સૂરે ગીત ગવાઈ,
તહેવારોની રમઝટ જામે,
વસંત આવી ફૂલડાં લાવી.

રંગીલાં બાળકો (બાળગીત)

રંગીલાં રૂપાળાં હોંશીલાં આ બાલુડાં,
સવારે ઊઠતાં ને બ્રશ સ્નાન કરતાં,
વડીલ મોટેરાને વંદન એ કરતાં,
રંગીલાં રૂપાળાં...
ઢોડતાં ફૂદતાં નિશાળે આવતાં,
નમસ્તે નમસ્તે શિક્ષકને કરતાં,
રંગીલાં રૂપાળાં...
મીઠું મીઠું હસતાં ને મોંહ મલકાવતાં,
એથી તે સૌને વહાલાં-વહાલાં લાગતાં,
રંગીલાં રૂપાળાં...
પોત-પોતાના કામમાં જોડાતાં,
સંગે ભેળા મળી સ્વચ્છતા જાળવતાં,
રંગીલાં રૂપાળાં...
ગીતાના જ્ઞાનથી પ્રાર્થના તે કરતાં,
ગીત અભિનય ને પ્રશ્ન પણ પૂછતાં,
રંગીલાં રૂપાળાં...
વર્ગમાં જાતાં ને ગગન ગજાવતાં,
જીવન શિક્ષણના પાઠ સૌ શીખતાં,
રંગીલાં રૂપાળાં હોંશીલાં આ બાલુડાં.

રમકડાની ટોપલી (બાળગીત)

રમકડાં લ્યો કોઈ રમકડાં લ્યો,
ભરી છે ટોપલી રમકડાની.
ઢીંગલી લાવી છું રૂડી રૂપાળી,
જીવનની સાથે એ સંવેદના જોડી.
લાગણીના તાંતણે બંધાઈ,
ભરી છે ટોપલી રમકડાની,

રમકડાં લ્યો...

લાલ ને પીળી હું મોટર લાવી,
ધીમી ને ઝડપની ગતિથી ચાલી,
ગતિના જ્ઞાનની શીખ આપી,
ભરી છે ટોપલી રમકડાની

રમકડાં લ્યો...

ઊંચે આકાશમાં વિમાન ઉડાડો,
રંગીલાં સ્વપ્નામાં ખુશીથી નાચો,
પરીઓના દેશના પ્રવાસી,
ભરી છે ટોપલી રમકડાની,

રમકડાં લ્યો...

આવે જો સ્થિતિ કાંઈ સંકટ સમયની
ફૂટે ફટાક મહીં બંદૂકની ગોળી,
નીડરતાની નિશાની,
ભરી છે ટોપલી રમકડાની,

રમકડાં લ્યો...

વાંસળી વગાડો ને કુગ્ગા ફુલાવો,
ધૂધરાના તાલે દોસ્તો ધૂન મચાઓ,
માણી લ્યો મહેફીલની એક જ ઘડી,
ભરી છે ટોપલી રમકડાની,
રમકડાં લ્યો કોઈ રમકડાં લ્યો,
ભરી છે ટોપલી રમકડાની.

સૃષ્ટિ તમારી (પ્રાર્થનાગીત)

આ છે સૃષ્ટિ તમારી તમારી,
આ છે સૃષ્ટિ તમારી,
તેં સર્જેલી પ્રભુ સૃષ્ટિ ન્યારી,
સૌને લાગે અતિ ખ્યારી ખ્યારી,
આ છે સૃષ્ટિ તમારી તમારી, આ છે...
ફૂલ, બગીચા, ફળોની વાડી;
ચોતરફ હરિયાળી હરિયાળી,
પ્રસરી સુવાસ મીઠી મધુરી,
આ છે સૃષ્ટિ તમારી.
મોહ માયામાં ફસાવનારી,
માનવની મતિ થઈ ઘણી મેલી,
જૂઠી જગમાં માયા જાણી,
આ છે સૃષ્ટિ તમારી,
અમ અંતરની ખોલો બારી,
સમદષ્ટિ ને તૃષ્ણા ત્યાગી,
વંદુ તુજને વારી વારી,
આ છે સૃષ્ટિ તમારી.

વસમી વેળા (વિદાયગીત)

વસમી વિદાયની વેળા,
આવી પહોંચી આ વસમી વિદાયની વેળા.
તમારા સંગે આનંદ ઉમંગે,
મળી ગયા મનના મેળા,
આવી પહોંચી વસમી વિદાયની વેળા.
જીવન ઉપવનમાં મીઠી સુગંધના
બની જાય ફૂલના ક્યારા,
આવી પહોંચી વસમી વિદાયની વેળા.
માનવતાના ગુણલા તમારા,
રાખે ઊંચી જીવનધારા,
તેથી લાગો છો અમને ખ્યારા, ખ્યારા, ખ્યારા.

વસમી વિદાયની વેળા.
પ્રભુના સથવારે અંતરના અજવાળે,
ઝગમગી ઊઠે ઉજાળા,
આવી પહોંચી આ વસમી વિદાયની વેળા.
સ્નેહ ભરેલા સ્મરણો આપણા,
કાયમ રહે તારાં - તારાં,
એ જ અમારી અભિલાષા.
આવી પહોંચી આ વસમી વિદાયની વેળા.

મોંગલમાનો ગરબો

મોંગલ મોરી માવડી, મારી જગ જનેતા રે,
મોંગલ મોરી માવડી, મારી જગ જનેતા રે,
માડી તારા પાળે આવ્યાં અમે નાના નાના બાળ,
ભક્તજનોના દુઃખદરિદ્ર, ભક્તજનોના દુઃખ દરિદ્ર દૂર કરોને મા,
મોંગલ મોરી માવડી...
માડી તારી કરું ભક્તિ, શક્તિ આપોને, મને શક્તિ આપોને,
શ્રદ્ધા કેરો દીવડો મારો, જગતો રાખોને, માડી જગતો રાખોને,
મોંગલ મોરી માવડી...
જીવન કેરી નૈયા મારી પાર ઉતારોને, માડી પાર ઉતારોને,
શોધી રહી છું આજ કિનારો, શોધી રહી છું આજ કિનારો,
ગોતી દયો ને રે, માડી ગોતી દયો ને રે,
મોંગલ મોરી માવડી...
જિંદગીથી હું હારી ગયેલી, જિંદગીથી હું હારી ગયેલી,
હૈયામાં નથી હામ, હવે માડી હૈયામાં નથી હામ,
જિંદગીની બાજી જીતવા માટે, હિંમત પૂરો ને મારી;
માડી હિંમત પૂરો ને,
મોંગલ મોરી માવડી, મારી જગ જનેતા રે;
મોંગલ મોરી માવડી મારી જગ જનેતા રે.

પંખીગીત

ઓ ! ખ્યારાં ખ્યારાં પંખીડાં,
તમે અમ સૌના છો વાલીડા,
તમે પ્રાતકાળે જાગો છો,
તમે નિત પ્રભાને જગાડો છો,
તમે મીઠો કલરવ કરો છો,
ઓ ! ખ્યારાં ખ્યારાં પંખીડાં,
ઓ ! ખ્યારાં ખ્યારાં પંખીડાં, તમે અમ સૌના છો વાલીડાં,
તમે તરવરુ શાખે ફરો છો,
તમે દાણા ને ચણ શોધો છો,
તમે નિરાંતે ચણ ચણો છો, ઓ ! ખ્યારા ખ્યારા પંખીડા
ઓ ! ખ્યારાં ખ્યારાં પંખીડાં, તમે અમ સૌના છો વાલીડાં.
તમે સુંદર માળો બનાવો છો.
તમે મહેનતમાં સૌ માનો છો,
તમે માનવના છો પ્રેરકરૂપ, ઓ ! ખ્યારાં ખ્યારાં પંખીડાં,
ઓ ! ખ્યારાં ખ્યારાં પંખીડાં, તમે અમ સૌના છો વાલીડાં.
તમે ઊંચે ગગનમાં વિહરો છો,
તમે એક કતારે ઊડો છો.
તમે શિસ્તનો સંદેશ આપો છો, ઓ ! ખ્યારાં ખ્યારાં પંખીડાં,
ઓ ! ખ્યારાં ખ્યારાં પંખીડાં, તમે અમ સૌના છો વાલીડાં.

હોળીગીત

હોળી ને ધુળેટી આવી, ઊડે રે ગુલાલ,
બાળકોની ટોળી જમી ઊડે રે ગુલાલ,
રંગભરી પિચકારી હાથે ઊડે રે ગુલાલ.
નાના-મોટા સૌની સાથે ઊડે રે ગુલાલ, હોળી ને...
પાણીમાં કેસૂડો ઘોળ્યો ઊડે રે ગુલાલ,
શીતળ સંગે ખુશબો પ્રસરે ઊડે રે ગુલાલ,
ચાલો ભેરુ હોળી રમીએ, ઊડે રે ગુલાલ.
મન મૂકીને મીઠાઈ જમીએ ઊડે રે ગુલાલ, હોળીને...
રંગોત્સવની મજા માંડીએ ઊડે રે ગુલાલ
માનવ કેરા હેયા નાચે ઊડે રે ગુલાલ, હોળી ને...

સપ્તાહ ગીત

મમ્મી મને રે, નિશાળે જાવા દે,
રોજ રોજ ભણવા નિશાળે જાવા દે,
સોમવાર આવ્યો, નવું દક્તર લઈને નિશાળે જાવા દે.
મમ્મી મને રે, નિશાળે જાવા દે.
મંગળવાર આવ્યો, પાટી પેન લઈને નિશાળે જાવા દે
મમ્મી મને રે, નિશાળે જાવા દે.
બુધવાર આવ્યો, એકડો-બગડો લખવા નિશાળે જાવા દે.
ગુરુવાર આવ્યો, સુંદર ચિત્ર દોરવા નિશાળે જાવા દે.
મમ્મી મને રે, નિશાળે જાવા દે.
શુક્રવાર આવ્યો, યોગ કસરત કરવા નિશાળે જાવા દે.
શનિવાર આવ્યો, ગીત અભિનય કરવા નિશાળે જાવા દે.
મમ્મી મને રે, નિશાળે જાવા દે.
રવિવાર આવ્યો, હોમ-વર્ક કરવા મિત્રોને ઘેર જવા દે,
મમ્મી મને રે, નિશાળે જાવા દે.

વૅકેશનગીત

આજે રજા, કાલે રજા આખું વૅકેશન છે રજા-મજા.
ટીવી સિરિયલ જોઈએ, આખો દિવસ રમીએ,
ક્રિકેટ રમીએ, કબડ્ડી રમીએ, રમીએ કેરમ કૂકરી વૅકેશનમાં,
આજે રજા...
પૂરો સૂરજ ડૂબી જાય, આકાશમાં અંધારું થાય;
હડબડ દોડી ઘર જઈએ, મીઠાઈ મેવા જમીએ,
હરવાના ફરવાના મોજ-મસ્તી કરવાના વૅકેશનમાં,
આજે રજા...
કોમ્પ્યુટર ને મોબાઈલમાં નવા મિત્રો જોડવાના,
રૂબરૂ કોઈને મળે નય અરસ-પરસ બોલે નહિ,
તોય રજા વીતી જાય વૅકેશનમાં,
આજે રજા, કાલે રજા આખું વૅકેશન છે રજા મજા.

દેશ ગૌરવ ગીત

ભારત દેશ અમારો મહાન
એને કરું શત શત પ્રણામ,
ખેતીપ્રધાન દેશ અમારો,
સમૃદ્ધિનો એ અખૂટ ખજાનો.
મેદાન, જંગલ, નદીઓ, પર્વતનો
ભારત દેશ અમારો...
તાજમહેલ ને કુતૂબમિનારો,
અજંતા, ઈલોરાની ગુફા નિહાળો,
વૈવિધ્ય પૂર્ણનો વારસો સોહામણો
ભારત દેશ અમારો...
વીર પુરુષ ને સંતોની ભૂમિ,
સર્વધર્મની સંસ્કૃતિ અહીં,
અમૂલ અગ્નેય એક કહાની,
ભારત દેશ અમારો...
જ્ઞાતિ જાતિના ભેદ ભૂલીને,
ઉત્સવ ઉજવીએ સંગે મળીને,
સંતાન છીએ મા ભોમના અમો સવ
એને કરું શત શત પ્રણામ...

અગરિયા ગીત

દરિયા કાંઠે રેતીમાં રમતા, છીએ અમે અગરિયા...
ખારા જળનું મીઠું પકવતાં, પાળા બાંધી પાણી ભરતા
દરિયા કાંઠે...
સૂરજઢાઢા ખૂબ જ તપતા, પાણી ગરમ અતિ કરતાં,
દરિયા કાંઠે...
પાણીની બાષ્પ બની ઊડી જતાં, મીઠાના ઢગલા રહેતા,
દરિયા કાંઠે...
નામ છે મીઠું, સ્વાદે ખારું, તોયે રસોઈમાં રાજ,
દરિયા કાંઠે...
નાના કાયા ઝૂંપડાં અમારા, સંતોષ સાથે વસતા,
દરિયા કાંઠે રેતીમાં રમતા, છીએ અમે અગરિયા.

તરુગીત

તરુનો બહુ ઉપકાર, જગત પર તરુનો બહુ ઉપકાર,
વૃક્ષોની વાવણી, વર્ષાની લહાણી,
સજીવ સૃષ્ટિની, તરસ છિપાણી,
છલકાય નદી સરોવર, જગત પર તરુનો બહુ ઉપકાર.
તરુનો બહુ ઉપકાર...
બારે માસે, ડાળે ડાળે, મીઠા મધુરા ફળ બહુ પાકે,
ફૂલ ખિલ્યા છે અપાર, જગત પર તરુનો બહુ ઉપકાર.
તરુનો બહુ ઉપકાર...
ઝાડ જીવનની મોટી મૂડી, ઔષધિ આપી તૂરીકડૂચી,
સ્વસ્થ રહે પરિવાર, જગત પર તરુનો બહુ ઉપકાર.
તરુનો બહુ ઉપકાર...
ઘેઘૂર ઘટાનો, શીતળ છાયો,
માનવ, પશુ, પંખીનો વિસામો,
ગુણનો થાય ગુણાકાર, જગત પર તરુનો બહુ ઉપકાર.
તરુનો બહુ ઉપકાર, જગત પર તરુનો બહુ ઉપકાર.

બેટી બચાવો ગીત

બેટી બચાવો, બેટી ભણાવો, સૂત્ર સરકારનું સાકાર કરો,
દીકરા-દીકરીનો ભેદ ભૂલીને (૨), દીકરીને ફૂળનો દીપક ગાણીએ,
બેટી બચાવો...
ભૂણહત્યાના પાપમાં ન પડીએ, (૨)
જન્મ લક્ષ્મીનો વધાવી લઈએ.
બેટી બચાવો...
દીકરી ભણાવીએ, સમાજ દીપાવીએ (૨)
અક્ષરના અજવાળા પાથરીએ,
બેટી બચાવો...
માતાની મમતા ને પિતાના પ્રેમથી (૨)
દીકરીને આદર સન્માન આપીએ,
બેટી બચાવો, બેટી ભણાવો, સૂત્ર સરકારનું સાકાર કરો.

યોગગીત

ચાલો, ચાલોને દોસ્ત ! સૌ યોગ કરીએ,
આસન, પ્રાણાયામ ને ધ્યાન ધરીએ,

ચાલો, ચાલોને...

સ્વસ્થ શરીરની સાચી સંજીવની,
યોગ, આરોગ્યની એક જ ચાવી,
નિત યોગાસનની ટેક લઈએ,

ચાલો, ચાલોને...

હવા ઉજાસમાં ને ખુલ્લા મેદાનમાં,
સૌના સંગાથમાં ને એકલા એકાંતમાં,
ઊંડા ઊંડા શુદ્ધ ખૂબ શ્વાસ ભરીએ,

ચાલો, ચાલોને...

પદ્માસનવાળી શાંત મુદ્રામાં બેસીએ,
શ્વાસ રોકી ઓમકાર ઉચ્ચારીએ,
ચિત્ત એકાગ્રથી ધ્યાન ધરીએ,

ચાલો, ચાલોને...

પ્રાચીનકાળથી, ઋષિમુનિની યોગની સાધના જીવનદાતા.
સર્વ રોગોની રહી જડી-બુટ્ટી

ચાલો, ચાલોને દોસ્ત ! સૌ યોગ કરીએ.

વર્ષાગીત

આવ્યું યોમાસું ભરપૂર, વરસી મેરાજની મહેર,

આભે ઘનઘોર વાદળા, વીજળીના ચમકારા,

સૂણીએ મોરલાનો ટહુકાર, આવ્યું યોમાસું ભરપૂર, આવ્યું...

ઘરતી પર પાણી પોકાર, વર્ષા વરસે મુશળધાર,

ઊઠી ખુશીઓની લહેર, આવ્યું યોમાસું ભરપૂર, આવ્યું...

નદી-નાળા ને સરોવર, છલકાયા પાણી ઉપર,

ખીલી વનરાઈ યોમેર, આવ્યું યોમાસું ભરપૂર, આવ્યું...

બાગ-બગીચાને ખેતર મહેકે સુંદર મળલક મોલ

આ છે સોનેરી અવસર, આવ્યું યોમાસું ભરપૂર,

આવ્યું યોમાસું ભરપૂર...

આ દીકરી કેવી લાગે છે !

તારીખ: ૦૬-૧૧-૧૯૯૯ના રોજ મારો જન્મ થયો. એક અંધ માતા પોતાના બાળકને જોઈ નથી શકતી. મારી મમ્મી, મારા માસી અને મારા બા ને પૂછે છે: આ દીકરી કેવી લાગે છે ? પોતે અંધ હોવાના કારણે મને તો આંખની કોઈ ખામી નથી ને ! તે જાણવા પ્રશ્ન પૂછે છે.

એક અંધ માતા બીજાના વર્ણન પર પોતાની દીકરી કેવી લાગે છે તે સમજી જાય છે. કોઈપણ માતા પોતાના બાળકને નવ મહિના પેટમાં રાખે છે અને જન્મ આપે છે ત્યાં સુધી અસહ્ય પીડા સહન કરે છે, તેવી બધી જ પીડા મારી મમ્મીએ પણ સહન કરી છે. પરંતુ એક અંધ માતાના કારણે અનેક નાની-મોટી સમસ્યાઓ અનુભવવી પડે છે. તે ફક્ત અંધ માતા જ સમજી શકે છે. ૧૯૯૯ની સાલમાં મમ્મી કોળિયાક નોકરી કરતાં હતાં. તેમને અમારા ઘરથી લગભગ ૨૦ કિલોમીટર દૂર જવું પડતું હતું. તે સમયે વાહન વ્યવહારની કોઈ સુવિધા ન હોવાના કારણે ટેમ્પામાં અવરજવર કરવી પડતી હતી. જ્યારે હું મારા માતાના પેટમાં હતી ત્યારે પણ તેઓ દરરોજનું ૨૦ કિલોમીટર અપડાવન કરતાં હતાં. એક નોર્મલ વ્યક્તિ માટે પણ પ્રેગ્નન્સી દરમિયાન ટ્રાવેલિંગ કરવું અઘરું હોય છે, ત્યારે આ અંધ માતા પોતાની ફરજ બજાવવા વહેલી સવારે સ્કૂલે જવા નીકળી જતાં. આ લખવા પાછળનું કારણ છે કે હું આ દુનિયાને જાણાવવા માગું છું કે એક અંધ માતા શું શું કરી શકે છે? દરેક માતા પૂજનીય હોય છે, પણ એક એવો પ્રેમ છે જ્યાં નથી સ્વાર્થ કે લોભ, એ તો ફક્ત લાગણી છે. જે તમારા સુખે સુખી અને તમારા દુઃખે દુઃખી હોય છે. આપણે દરેકે એક માતા અને તેના નાના બાળકના સંવાદો સાંભળ્યા હશે, તેમને રમતા જોયા હશે, તે બાળક રડતું હોય તો માતા પાસે જ શાંત થાય છે. બાળકને વાગી જાય તો માતા ડોક્ટર બની જાય છે, તેને

ભણાવવાના સમયે ટીચર બની જાય છે. હું મારી વાત કરું તો મારા ઘડતરમાં મારી માતાનો ફાળો બહુ મોટો છે. પોતે એક શિક્ષક હોવાથી તે સમજી શકતી હતી - એક નાના બાળકને કઈ રીતે ટ્રેઈન કરી શકાય ? દરરોજ રાત્રે સૂતી વખતે ઘડિયા બોલાવવા, સંગીત શીખવાડવું, કવીઝ જેવી રમતો રમવી, એક ટોપિક આપી એના ઉપર મારા વિચારો જાણવા અને તેનું રેકોર્ડિંગ કરવું. આ બધી જ બાબતો મને મારા વિચારો આજે ખુદ્દી રીતે રજૂ કરવામાં મદદરૂપ થાય છે.

- નિષ્ઠા સોનાણી

અખૂટ શક્તિનો ભંડાર

મમ્મીની કાર્યકુશળતા વિશે મારે ઓળખ આપવી હોય તો શબ્દો શોધવા પડે તેમ છે. તેમની લાગણી વ્યક્ત કરવા મારી પાસે ભાષાજ્ઞાન નથી. હું તો મમ્મીને ‘શક્તિનો અખૂટ ભંડાર’ તરીકે ઓળખ આપવા માગું છું. ‘ફલેવર ઓફ ગુજરાત’ ટીવી શોમાં મમ્મીએ બે વાનગી બનાવી સૌ કોઈના દિલ જીતી લીધા હતા. બહેનો તો ઠીક છે, ભાઈઓ પણ તેની નોંધ લેતા હોય છે. મમ્મીનો રસોઈ શો અનેક લોકોએ પોતાના ટીવી સેટ પર સામૂહિક રીતે જોયો હતો. તે સમયે સંખ્યાબંધ લોકોના અભિનંદન આપતા સંદેશા અમોને મળ્યા હતા. મમ્મીએ રસોઈ શોમાં કેક અને અથાણું બનાવવાની બતાવેલી રીત આજે પણ બધા યાદ કરે છે.

ધનશ્યામનગર પ્રથામિક શાળામાં નોકરી :

તરસમિયાની સીમમાં, શહેરના અવિકસિત વિસ્તારમાં આવેલી શાળા જોઈ તમને નોકરી છોડી દેવાનું મન થઈ જાય. ચોમાસામાં શાળા ગંદકી અને કીચડનું નગર બની જાય છે. તેમ છતાં વર્ષો સુધી મમ્મીએ ફરજ બજાવી ખરા અર્થમાં બાળકેળવણીને ઉત્તેજણ આપ્યું છે.

- નિષ્ઠા સોનાણી

એન્ડ્રોઈડ ફોન

વર્ષોથી મમ્મી સાદો ફોન વાપરતાં હતાં. તેમનો ફોન બગડી ગયો. તેને રિપેર કરવા અમે ઘણા સર્વિસ સેન્ટર અને દુકાનોમાં ફરી વળ્યા. મમ્મીનો સીપ ફોન કોઈ રિપેર કરી આપવા તૈયાર ન હતા. બધાનું કહેવું હતું : ‘આ ફોન રિપેર થઈ શકશે નહિ.’ થોડો સમય મમ્મીએ ફોન વગર ચલાવી લીધું. મેં નવો ફોન ખરીદ્યો એટલે તેમણે મારો ફોન વાપરવાનું શરૂ કરી દીધું. શરૂઆતમાં થોડી મુશ્કેલી પડતી હતી પણ ધીરે ધીરે તેનો હાથ બેસી ગયો. છેલ્લે તે હોસ્પિટલમાં કોવિડથી બીમાર હતી. પથારીમાં બોટલ પણ ચડતી હતી, તેમ છતાં તેમણે મને ફોન લગાવ્યો હતો.

હોમ મેનેજમેન્ટ :

સામાન્ય ગૃહિણીની જેમ તે અમારી સંભાળ રાખતી હતી. બાળપણથી મમ્મી મને જોઈ શકતી નથી તેવો ક્યારેય અનુભવ થયો નથી. મારી બધી ઈચ્છાઓ તેમણે પૂરી કરી છે. મારી કારકિર્દીના ઘડતરમાં તેનો ઘણો મોટો ફાળો રહ્યો છે. ધોરણ - ૧૨ પછી વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય લાઈન પસંદ કરવામાં ઘણી મંજૂરણ થતી હોય છે. મારી મમ્મીએ મને યોગ્ય સમયે માર્ગદર્શન પૂરું પાડી બી.બી.એ. અને એમ.બી.એ. જેવા મેનેજમેન્ટનાં અભ્યાસક્રમમાં જોડી, મારી કારકિર્દી ઘડવામાં પોતાનું યોગદાન આપ્યું છે.

અંધ ઉદ્યોગ શાળાની પ્રજ્ઞાયક્ષુ દીકરીઓને હોમ સાયન્સનું શિક્ષણ પૂરું પાડવા તેમણે તન, મન અને ધનથી સેવા આપી છે. નેત્રહીન ગૃહિણીઓના પ્રશ્નો જાણી, તેમને સહાયભૂત થવા સૌરાષ્ટ્ર સખી-મંડળની રચના કરીને નેત્રહીન બહેનનો શક્તિમંત્ર પૂરું પાડ્યું છે.

મમ્મીની ઉદાત્ત ભાવનાને મારા અભિનંદન...

- નિષ્ઠા સોનાણી

મારું બાળપણ

બાળકના ઉછેર દરમિયાન થતા શાળા શિક્ષણમાં તેની માતાનો ખૂબ મોટો ફાળો હોય છે. વળી, શાળા દ્વારા કરાવવામાં આવતી ઇતર પ્રવૃત્તિ બાળકના ઘડતરમાં બહુ ઉપયોગી નીવડે છે. મને બાળપણથી જ ભણવાની સાથેસાથે આ બધી પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લેવાનું ખૂબ ગમતું હતું. બાલમંદિરથી લઈને ધોરણ ૮ સુધીનો અભ્યાસ મેં મારા ઘરની નજીકમાં આવેલી સેન્ટ મેરી સ્કૂલમાં કર્યો છે. મને એક પ્રસંગ અહીં ટાંકવાનું મન થાય છે : બાલમંદિરમાં મારે વેશભૂષામાં ભાગ લેવાનો હતો. શિક્ષિકાનો પરિધાન ધારણ કરી મારે અભિનય કરવાનો હતો. એ સમયે જેવી રીતે બધાના મમ્મી પોતાના બાળકને તૈયાર કરે છે, તેવી જ રીતે મને પણ મારી મમ્મીએ તૈયાર કરી હતી. મારી વેશભૂષામાં નાની સરખી પણ ખામી રહી જાય નહિ તેની કાળજી રાખી હતી. પોતે દષ્ટિહીન હોવા છતાં તેમની આગવી સૂજથી મારી વેશભૂષા અને શણગાર સુંદર લાગતા હતા. તેમની ચિવટ અને હિંમતના કારણે તે મને ખૂબ જ સરસ રીતે તૈયાર કરી શકતી હતી. મને મારી મમ્મીએ પોતે અંધ હોવા છતાંય ક્યારેય કોઈ ખોટ પડવા દીધી નથી. મને યાદ છે ત્યાં સુધી - હું સ્કૂલમાં દરેક ડાંસ પ્રોગ્રામમાં ભાગ લેતી હતી, ત્યારે મમ્મી હંમેશાં મને પ્રોત્સાહન આપતાં. દરેક એન્યુઅલ-ડે ની ઉજવણીમાં હું ભાગ લેતી ત્યારે બધાના મમ્મી-પપ્પા ડાંસ જોવા આવ્યા હોય, તેવી જ રીતે દરેક પ્રોગ્રામમાં મારા મમ્મી મારી ખુશી માટે હાજર રહેતાં હતાં. મમ્મી તો આવતા જ સાથે મારા પપ્પાને પણ ખેંચી લાવતાં હતાં. મમ્મી પપ્પાને કહેતાં હતાં કે નિષ્ઠાની ખુશી માટે આપણે જવાનું જ છે. આજે મને કહેતા આનંદ થાય છે કે એક માતા સંપૂર્ણ અંધ હોવા છતાં પોતાની દીકરીના લાડ પૂરા કરી શકે છે, તેના આનંદ માટે મુશ્કેલીઓ સામે લડી શકે છે. તેમણે દરેક પડકારો સામે ઝઝૂમી મારી ઈચ્છાઓ પૂરી કરી છે.

એટલું જ નહિ મારા મમ્મી મને ગમતી ચીજ-વસ્તુઓ ઘડીના છઠ્ઠા ભાગમાં હાજર કરી આપતાં હતાં. એક અંધ વ્યક્તિએ નોકરીની સાથેસાથે પોતાનું ઘર સંભાળવું, નાના બાળકને સાચવવું અને સમયસર નોકરીના સ્થળે પહોંચવું સહેલું નથી. પણ મારી મમ્મીએ દરેક કાર્ય એક નોર્મલ વ્યક્તિની જેમ કરી બતાવ્યું છે - તેનું મને ગૌરવ છે.

- નિષ્ઠા સોનાણી

સુખી પરિવાર

અમારો નાનો પરંતુ સુખી પરિવાર શાંતિથી જીવતો હતો. મમ્મી ભાવનગર જિલ્લા પંચાયત હસ્તકની ધનશ્યામનગર પ્રાથમિક શાળામાં સંગીત શિક્ષિકા તરીકે નોકરી કરતાં હતાં. પપ્પા અંધ ઉદ્યોગ શાળામાં મુખ્ય સંચાલક તરીકે પોતાની જવાબદારી અદા કરતા હતા. વર્ષ ૨૦૧૩માં અમારા પરિવાર પર ચિંતાનું આભ તૂટી પડ્યું હતું. પપ્પાને બ્રેઈન ટ્યુમર નામનો રોગ લાગું પડ્યો. તેમણે યાદ શક્તિ ગુમાવી. એટલું જ નહિ શરીરનું બેલેન્સ પણ ગુમાવ્યું. ત્યારબાદ પેરાલિસીસનો અટક આવતા તેઓ સંપૂર્ણપણે પથારીવશ થઈ ગયા. તે સમયે હું નવમા ધોરણમાં ક્ષતિમા કોન્વેન્ટ હાઈસ્કૂલમાં અભ્યાસ કરતી હતી.

પપ્પાને બીમારીમાંથી બેઠા કરવા મમ્મીએ એક વીરાંગના બની હિંમત હાર્યા વગર ઘરની તમામ જવાબદારી સંભાળી લીધી. પપ્પાને બેઠા કરવા શહેરના મોટા ડોક્ટરોને મળીને સારવાર માટેની ગોઠવણ કરી. દવાની આડઅસર થવાથી પપ્પાને એક પછી એક નવી બીમારી લાગું પડતી જતી હતી. કિડની, લિવર અને ફેફસાં બરોબર કામ કરતા ન હતા. ફેફસામાં કફ જમા થઈ જતાં પપ્પા મોટાભાગે બેભાન રહેતા હતા.

આવી કપરી પરિસ્થિતિમાં મમ્મીએ દવા ને દુઆ એમ બંને ચાલું રાખ્યા અને તેનું પરિણામ પણ મળ્યું. ભયાનક બીમારીમાં પટકાયેલા પપ્પાની હાલત જોઈ જ્યારે હું દીલી પડી જતી હતી, ત્યારે મને મમ્મી હંમેશા હિંમત આપતી હતી. ખરેખર ધન્ય છે મારી મમ્મીને! જેણે એકલા હાથે ડૂબતી નાવને સંભાળી અમારા પરિવારને ઊગારી લીધો.

આજે બહુ દુઃખ થાય છે કે અમે તેમને આવેલી કોવિડની બીમારીમાંથી બચાવી ન શક્યા. મમ્મી સદેહે ભલે અમારી સાથે નથી, પરંતુ તેમણે શીખવેલા જીવનશિક્ષણના પાઠ આજે પણ-હૃદય કઠણ કરી-જીવન જીવવા માર્ગ બતાવે છે. મમ્મીનો જીવનસંદેશ અમને પ્રેરણા આપી રહ્યો છે.

- નિષ્ઠા સોનાણી

તારો બધો સમાન લઈને આવજે

અમદાવાદમાં એમ.બી.એ. નો અભ્યાસ કરતી હોવાથી હું ત્યાં હતી. તે દરમિયાન મમ્મીને ૮ એપ્રિલની રાત્રીના સમયે ખૂબ જ તાવ ચડ્યો. કોવિડની પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં લઈ, પપ્પા ખૂબ ચિંતામાં પડી ગયા. હું દરરોજ સવારે જાગીને મમ્મીને કોલ કરતી હતી. તેથી તે દિવસે પણ કોલ કર્યો. ૩-૪ વાર આખી રિંગ પૂરી થઈ જવા છતાં મમ્મીએ મારો ફોન ઉપડ્યો નહીં. ત્યારબાદ મેં પપ્પાને કોલ લગાવ્યો તો તેમનો ફોન પણ ઉપડ્યો નહીં, તેથી હું ખૂબ જ ચિંતામાં પડી ગઈ. થોડી વારમાં જ પપ્પાનો સામેથી મારા પર કોલ આવ્યો. પપ્પાએ કહ્યું, નિષ્ઠા મમ્મીને તાવ આવે છે. મેં કહ્યું, હું અત્યારે જ તન્નાની બસમાં બેસીને ભાવનગર આવું છું. પપ્પાએ કહ્યું : હા બેટા આવી જા, હા આવી જા -શબ્દ સાંભળતા જ મમ્મીએ પપ્પા પાસેથી ફોન લઈ લીધો. તેમણે મને કહ્યું: મારી તબિયત સારી જ છે. કોવિડના લીધે તારે બસમાં નીકળવાની ઉતાવળ કરવાની નથી. આવતીકાલે તને ભાવનગરથી ગાડી લેવા આવશે. તારે પી.જી.માંથી બધો સામાન લઈને આવવાનું છે. મેં પૂછ્યું કે મમ્મી ! મારે થોડા ટાઈમમાં અમદાવાદ પાછું જવાનું જ છે ને ! એટલે જોઈએ તેટલી વસ્તુ લઈને આજે જ નીકળી જાઉં છું. તેમણે મને કહ્યું, તારે હવે હમણાં પાછું જવાનું નહીં થાય, એટલે અડધો સામાન લઈને જ આવજે. આ વાત ત્યારે મને સમજાણી ન હતી, પણ મમ્મીના કહેવા મુજબ હું બધો સામાન લઈને બીજા દિવસે એટલે કે ૯ એપ્રિલે ભાવનગર આવી ગઈ. હું આવું તે પહેલા જ મમ્મીનો કોવિડ રિપોર્ટ પપ્પાએ કરાવી લીધો હતો. ૧૧ એપ્રિલે રિપોર્ટ પોઝિટિવ આવતા ડોક્ટરની સલાહ મુજબ મમ્મીને હોસ્પિટલમાં દાખલ કરવાની હતી. રિપોર્ટ આવવાની થોડીવાર પહેલા જ મમ્મી મને કહેતા હતા કે નિષ્ઠા મને કોવિડ તો નહીં જ હોય. તમે બાપ-દીકરી ચિંતા નહિ કરતાં પણ રિપોર્ટ પોઝિટિવ આવ્યો. ડોક્ટરે હોસ્પિટલમાં દાખલ થવાની સલાહ આપી. હું અને પપ્પા બંને ચિંતા કરવાં લાગ્યાં. તે સમયે ભાવનગરમાં બધી જ હોસ્પિટલમાં બેડ માટે તપાસ કરી પણ ત્યારે ભાવનગરમાં કોવિડ મોટા પ્રમાણમાં ફેલાયો હતો તો ક્યાંય બેડ ખાલી ન હતા. તેમ છતાં મહાભેદનતે શ્રી બજરંગદાસ બાપા હોસ્પિટલમાં જગ્યા મળી ગઈ. એચ.આર.સી.ટી.

રિપોર્ટ કરાવ્યા બાદ અમે તરત જ હોસ્પિટલ પહોંચી ગયાં.

એચ.આર.સી.ટી. રિપોર્ટ મુજબ લંગ્સમાં ૫ થી ૧૦ ટકા ઇન્ફેક્શન હતું. ઓક્સિજન લેવલ પણ ૯૫ જેવું રહેતું હતું. પણ વોમિટિંગ અને તાવ ખૂબ જ રહેતો હતો. પહેલા ચાર દિવસ બાદ તબિયત સુધારા ઉપર હતી. ડોક્ટર રજા આપવાનું પણ કહેતા હતા. પણ ૧૪ એપ્રિલની રાત્રીએ અચાનક ઓક્સિજન લેવલ ઘટી ગયું. ૩ લિટર ઓક્સિજન આપવાનું શરૂ કર્યું. થોડી ચિંતા વધી ગઈ. બીજા દિવસે ડોક્ટરની પૂર્વ મંજૂરી લઈ પૂરી સેફ્ટી સાથે મમ્મીને અંદર મળવા ગઈ. ત્યારે તબિયત એટલી બધી ખરાબ ન હતી. પરંતુ તે જ દિવસે રાત્રીના ફરીથી ઓક્સિજન ઘટી ગયો. મમ્મીને ઓક્સિજન તાબડતોબ ૧૫ લિટર આપવો પડ્યો. હું અને પપ્પા ખૂબ જ ચિંતામાં ઘેરાઈ ગયાં. ડોક્ટરો એમની રીતે પૂરતી સારવાર કરી રહ્યા હતા. હું અને પપ્પા ડોક્ટરને મળ્યાં. ત્યારબાદ ફરી વખત મમ્મીનો એચ.આર.સી.ટી. રિપોર્ટ કરવાનું નક્કી થયું. ડોક્ટર સાથે વાત થયા મુજબ ૧૬ એપ્રિલના રોજ સવારે તેમને રિપોર્ટ કરવા લઈ જતા હતા. ૭:૫૯ મિનિટે મમ્મીનો મારા પર કોલ આવે છે, મોઢા પર ઓક્સિજનનું માસ્ક, હાથ ઉપર બોટલ પણ શરૂ હતી. તેમ છતાં એક અંધ માતા તેની દીકરી ને સ્પર્શનો ઉપયોગ કરી મને એન્ડ્રોઇડ ફોન જોડે છે. મમ્મીએ કહ્યું, દવાખાનામાંથી મને રિપોર્ટ કરવા લઈ જાય છે. નિષ્ઠા, તમને ખબર તો છે ને ! મેં કહ્યું, હા મમ્મી ડોક્ટર સાથે વાત થઈ ગઈ છે. ચિંતા ના કરશો. તેમણે કહ્યું, નિષ્ઠા મારું ઓક્સિજન લેવલ ઘટતું જાય છે. આ શબ્દ સાંભળી મારા પગ નીચેથી જમીન ખસી ગઈ હોય એવી અનુભૂતિ થઈ. મેં તાબડતોબ હોસ્પિટલના નંબર પર કોન્ટેક્ટ કર્યો. એચ.આર.સી.ટી. રિપોર્ટ માટે સર ટી. હોસ્પિટલના કેમ્પસમાં મમ્મીની એમ્બ્યુલન્સની સાથે જ હું પહોંચી ગઈ. મમ્મીની પીડા હું જોઈ શકતી ન હતી. બધી જ પ્રોસેસ પૂરી થતાં અમે પુનઃ શ્રી બજરંગદાસબાપા હોસ્પિટલમાં પહોંચી ગયાં. મમ્મીની સારવાર અંગે ચર્ચા કરવા અમે સવારના ૧૧ કલાકે ડોક્ટરને મળ્યા. ડોક્ટર સાથે અમારી વાત ચાલતી હતી. એટલામાં એક નર્સબેન દોડતાં-દોડતાં આવી પહોંચે છે: નીલાબેનની તબિયત બગડી છે, ઇમરજન્સી છે, જલદી આવો ને સાહેબ, નર્સના શબ્દો સાંભળી મારી આંખમાંથી આંસુ પડવા લાગે છે.

તરત જ ડોક્ટર આઈ.સી.યુ. માંથી બાઈટક મશીન લઈ આવવા કહે છે. ત્યારબાદ મમ્મીને આઈ.સી.યુ. માં શિક્ષક કરવામાં આવી હતી. ત્યાર પછીના દિવસો ખૂબ જ ક્રિટિકલ હતા. મમ્મીની પીડા હું જોઈ શકતી ન હતી. મને અને પપ્પાને તેની ખૂબ જ ચિંતા રહેતી હતી. હું થોડી થોડીવારે મમ્મીને જોવા માટે જતી રહેતી હતી. હોસ્પિટલના દાદરા ચડતા પગ ધ્રૂજતા હતા; પણ સંજોગો સામે મારે જ લડવાનું હતું તેથી હિંમત રાખી પરિસ્થિતિનો સામનો કરતી હતી.

- નિષ્ઠા સોનાણી

શ્રદ્ધાંજલી

નીલાબેનની ખોટ આપણી સંસ્થા અને તેમના કુટુંબ માટે કોઈ રીતે પૂરી ન શકાય તેવી રહી છે.

માનવસેવા ઉત્તમ ધર્મ છે અને નેત્રહીન બાળકો અને બહેનોના કલ્યાણ માટે અદ્ભુત કાર્ય કર્યું. સ્વ.નીલાબેનનું દરેક કાર્ય નેત્રહીન બાળકો અને બહેનોના માટે એક ચિસીસ બની ગયું જેની ઉપર ડોક્ટરેટ એમને આપી શકાય! કાર્ય પ્રત્યેની આટલી વફાદારી, કાળજી, ધગશ, પ્રતિજ્ઞાપૂર્વક અને પ્રામાણિકતા સાથે આગળ વધવાનો સ્વ. નીલાબેન બેનમૂન દાખલો છે. હવે આપણે સૌએ શ્રી લાલુભાઈની આગેવાનીમાં સ્વ.નીલાબેને યીધેલા રસ્તા ઉપર આગળ વધવાનું છે એ જ સ્વ. નીલાબેનને સાચી શ્રદ્ધાંજલિ રહેશે.

તા. ૨૧/૦૮/૨૦૨૧

મૂકેશ ઓઝા
સમસારા શિપિંગ પ્રા. લિ.,
મુંબઈ

ભાવભર્યા શ્રદ્ધાસુમન

૨૦ એપ્રિલ ૨૦૨૧ના વહેલી સવારે ૫:૦૦ વાગે શ્રી લાલુભાઈ સોનાણીનો કોન આવ્યો અને હૃદય એક ધબકારો ચૂકી ગયું. કારણ કે સ્વામીને પણ નહોતું વિચાર્યું તેવા સમાચાર સાંભળવા મળ્યા... કે શ્રી નીલાબેન સોનાણીએ આ જગતમાંથી વિદાય લીધી છે... આ સમાચાર સાંભળી ખૂબ જ ઊંડા આઘાતની લાગણી અનુભવી...

નીલાબેન સાથે સમયની દૃષ્ટિથી આ મારો પરિચય ખાસ જૂનો ના હતો પણ કંઈક ઋણાનુબંધ હશે કે ખૂબ ઓછા સમયમાં તેઓ અમારા પરિવારના સભ્ય હોય તેવી અનુભૂતિ થતી. અવારનવાર ઝૂંપડ, કોન દ્વારા કે વ્હોટ્સએપ દ્વારા તેઓ સતત અમારા પરિવાર સાથે જોડાયેલા રહેતા. તેમના જવાથી તેમના પરિવાર, સગા, સ્નેહીમિત્રો દરેકને તો ખોટ પડી જ છે, પણ અમારી સંસ્થા શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળાને ના પૂરી શકાય તેવી ખોટ પડી છે. તેમની દૂરદૃષ્ટિથી તેમણે ડોનેશન આપીને આ સંસ્થામાં 'નિષ્ઠા હોમ સાયન્સ સેન્ટર' શરૂ કરેલું અને દર શનિ - રવિ તેઓ પોતે આવી અને પ્રજ્ઞાયક્ષુ બહેનોને સંપૂર્ણ રસોઈ અને ઘરકામ કેવી રીતે કરવું તે શીખવાડતાં. જેથી ભવિષ્યમાં આ બહેનો આપણા જેવી જ નોર્મલ લાઈફ જીવી શકે... હવે આ કાર્યમાં જરૂર તેની કમી દેખાશે...

ખેર... ભગવાનને ગમ્યું તે ખરું... પૂજ્ય નીલાબેનનો આત્મા જ્યાં પણ હોય, જેમ બને તેમ મોક્ષગતિને પામે તેવી પરમાત્માને હૃદયપૂર્વક પ્રાર્થના...

- કીર્તિ શાહના જય જિનેન્દ્ર

વિરલ વ્યક્તિત્વની ભીતર હંમેશ માટે જીવનું સમાજ સારુ
ખુદનું સમર્પણ

“જિંદગીની ગણના તો આમ ચાલે તો આંગળીના બે વેદા ગણી થઈ શકે,
માનવીના સત કર્મોને કોઈ કદી થોડા ક્યાંય તોલી શકે !
જન્મ ને મૃત્યુથી તો સદા કાળ બંધાયેલા છે હર જીવો,
એ બેઉની મધ્યે જીવાતી ખુશ ક્ષણોને કદાપિ કોઈ વિસરી ન શકે.”

પ્રજ્ઞાયક્ષુ સમાજ માટે જેમણે પોતાનું સર્વસ્વ જીવન સમર્પિત કરી
દીધું, એવા આદરણીય શ્રી નીલાબહેનના અવસાનને યાદ કરતાં હૃદય સાથે
નયન પણ ચોધાર આંસુડે વરસી પડે છે. જેણે કેવળ પોતાના પરિવારને જ
પોતાના હૃદયની કરીબે નહોતો રાખ્યો. પરંતુ સમગ્ર શાળાનાં વિદ્યાર્થીઓ અને
અન્ય એવા નાના-મોટા હર કોઈને પોતાના પરિવાર જેમ જ વિશેષ સંભાળતાં.
તેઓ ખુદ કરતા સૌ માટે વધુ ચિંતિત રહેતા.

આદરણીય નીલાબહેન એક સામાન્ય શાળામાં સંગીત શિક્ષક હતાં.
તેની સાથે તેઓ સંપૂર્ણ અંધ હોવા છતાંય એક શ્રેષ્ઠ ગૃહિણી હતાં. પોતાની
દીકરીના ઉછેરની સાથે તેમણે કેટલીય પ્રજ્ઞાયક્ષુ દીકરીઓને પોતાના માતૃત્વ
હૃદયની નજીક રાખીને ઉછેરી છે.

દૃષ્ટિહીન સ્ત્રીઓના વિકાસ અને ઉન્નતિ માટે એમણે જી જાનથી સખી
મંડળની સ્થાપના કરીને ખૂબ વિચાર વિમર્શ અને ગહેરુ મનોમંથન કરતા
આધુનિકતાની સાથે સામાન્ય સ્ત્રીઓની જેમ અંધ સ્ત્રીઓમાં પણ સ્ત્રીની
અપાર સામાર્થ્યનો બહોળો સંચાર કર્યો છે.

હું જ્યારે સંસ્થામાં વિદ્યાર્થી હતો, તે વખતના એવા કેટલાય પ્રસંગો
અત્યારે મારી ભીતર સતત નાટકના દ્રશ્ય પેઠે ચાલી રહ્યા છે કે જેની એક એક
નોંધ લખતા પાનાના પાના ભરાય.

કારણ કે બહેનનું વ્યક્તિત્વ જ એટલું વિરલ હતું કે જેઓ પૂજનીય
સોનાણીસાહેબના એક સાચા સુવરણથીય અધિક ધર્મપત્ની થઈ ગયા. નિષ્ઠા
બહેનના ખરા માતા બની રહ્યા અને અન્ય પણ એવી કેટલીય અંધ દીકરીઓને
મમતા ભરપૂર અર્પિને સમાજને એક ઉત્તમ ઉદાહરણ પૂરું પાડ્યું છે. જ્યારે
સોનાણીસાહેબ ખૂબ અસહ્ય માંદગીમાંથી પસાર થયા હતા, એ સમય મને
આજ પણ એટલો યાદ છે કે બહેને એક ધર્મપત્ની તરીકેનો ધર્મ ખૂબ નિષ્ઠાપૂર્વક

નિભાવ્યો હતો. કારણ કે સાહેબની એ સ્થિતિમાં પણ એમણે જે સેવા કરી
હતી, તે મારી દ્રષ્ટિએ સાવિત્રી કરતા તસુભાર પણ ઓછી નહોતી. કેમ કે
સાહેબ પર અચાનક આવી પડેલી એ અસહ્ય બીમારી સામે તેઓ ઢાલ થઈને
ખડા થઈ ગયાં હતાં અને એ જિંદગીના વિપરિત સમયને હસતા સામનો કરી
ધીમે ધીમે તેઓને સામાન્ય થયેલા મેં જોયા છે.

એક માનવોત્તમ સિતારા તરીકે આદરણીય નીલાબહેન પ્રજ્ઞાયક્ષુ
સ્ત્રીઓના ખરા મસીહા હતા અને પૂજનીય સોનાણીસાહેબના અર્ધાંગિની
સાથે શ્રેષ્ઠ સહકર્મી હતાં. તેમના પર આટલી બધી જવાબદારીઓ હોવા
છતાંય પ્રજ્ઞાયક્ષુઓના વિકાસ, અને પુનરુત્થાન માટે તેઓ ખૂબ સક્રિય રહ્યાં
છે. આજે તેઓ સદેહે આપણી સાથે નથી, પણ અલૌકિક તત્ત્વ સ્વરૂપે
આપણા સૌના હૃદયમાં જ છે.

બસ, ઈશ્વર આ વિરલ આત્માને પરમ શાંતિ અર્પી પૂજનીય
સોનાણીસાહેબ અને તેમના સમગ્ર પરિજનોને ઈશ્વર આ અચાનક આવી
પડેલા દુઃખને સહન કરવાની શક્તિ પ્રદાન કરે તેવી પ્રાર્થના...

ઓમ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ:

ભાવેશ બાંભણિયા - ડિના

પરમ આદરણીય લાભુભાઈ સોનાણીસાહેબ આપના સહધર્મ અને
સહ કર્મચારિણી તેમજ મારા ગુરુમાતા શ્રીમતી નીલાબેન સોનાણીની ચિર
વિદાય આપણી વચ્ચેથી સ્નેહની સરવાણી અને મમતાનું ઝરણું સુકાય ગયું.
મારી દીકરી શ્રુતિ અને તેના જેવી અનેક પ્રજ્ઞાયક્ષુ બાળાઓમાં અન્નપૂર્ણાનાં
સંસ્કારોનું સિંચન કરનાર સાક્ષાત્ અન્નપૂર્ણા માતા જેવી રીતે આકાશમાંથી
વાદળી મેહ વરસાવીને ચાલી જાય તે રીતે નીલાબેન આપણા પર વાત્સલ્યની
વર્ષા કરી પ્રભુને શરણ થયા. તેમની ખોટ તો આપણા સહુ માટે કાયમ રહેશે
પરંતુ તેમના સ્વર્ગવાસથી બહેન નિષ્ઠા અને તમારા પર આવેલ સંકટ સહન
કરવાની પરમકૃપાળુ પરમાત્મા શક્તિ આપે તે જ પ્રભુને પ્રાર્થના...

ગોહિલ બાબુભાઈ

મદદનીશ શિક્ષક

શ્રી દેગવડા પ્રાથમિક શાળા

પરમ વંદનીય નીલાભાભીની ચેતનાને વંદન...

તમારું જીવન અમારી પ્રેરણા હતું, તમારા આદર્શ અમારા માર્ગદર્શન હતા અને તમારા સરળ જીવન, ઉચ્ચ વિચારો દ્વારા સ્વાભાવને અમે ક્યારેય ભુલીશું નહિ. કોઈપણ સૂચના વિના તમે અમને છોડી ગયા છો. તમારી યાદો અમારી સાથે કાયમ માટે રહેશે.

“ઉડાન યાહી હતી જેણે સ્વપ્નોના આભે, અનાયાસે ઉડાન આ કેવી ભરી ચૂક્યા ! હરણકાળ આ કારકિર્દીની એવી રહી સ્વપ્નો દીઠા પહેલા ચિર નિદ્રામાં પોદ્યા.”

આ જગત પ્રકૃતિના નિયમોને આધીન છે અને પરિવર્તન એ નિયમ છે. શરીર ફક્ત એક સાધન છે... આ દુઃખની ઘડીમાં અમે બધા તમારી સાથે છીએ.

દીકરી નિષ્ઠા તથા લાભુભાઈ સોનાણીને આ દુઃખ સહન કરવાની પરમકૃપાળુ પરમાત્મા શક્તિ આપે અને સ્વ. શ્રી નીલાભાભીના દિવ્ય આત્માને પ્રભુ ચિર શાંતિ અર્પે તે જ પ્રાર્થના સહ...

ઓમ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ:

કીર્તિદાબેન હસમુખભાઈ ધોરડા
તથા સમગ્ર પરિવાર

:: શ્રદ્ધાંજલિ ::

શ્રી લાભુભાઈ તથા બેન નિષ્ઠા

નીલાબેનના અવસાનના દુઃખ સમાચાર જાણીને મન ખૂબ જ વિચલિત થઈ ગયું. મને હર હંમેશ તેમનો સદાય હસતો ચહેરો ખૂબ જ લાગણીશીલ તથા આનંદી સ્વભાવ જ્યારે મળે ત્યારે જયશ્રી કૃષ્ણ કહેવાનું. મને તો એમની ખોટ એટલા માટે રહેશે કે મારા પત્નીના અવસાન પછી દરેક કાર્યક્રમ કે પ્રસંગમાં મારું ખૂબ જ ધ્યાન રાખતા. તેમના જવાથી આપને અને પરિવારને તેમજ સંસ્થાને ખૂબ જ મોટી ન પુરાય તેવી ખોટ પડી છે. તેઓ હંમેશા અમને યાદ આવશે.

શ્રીમદ ભાગવત ગીતાનાં સાર મુજબ...

આત્મા કોઈપણ કાળમાં જન્મ લેતો નથી કે મરણ પામતો નથી તે અજર-અમર છે. જે માણસ જૂનાં વસ્ત્રો ત્યજીને બીજા નવા વસ્ત્રો ગ્રહણ કરે છે તેમ જીવાત્મા જૂનું શરીર ત્યજીને બીજું નવું શરીર ધારણ કરે છે. જન્મની સાથે મૃત્યુ નિશ્ચિત છે. માણસ અંતકાળે જે પણ ભાવને સ્મરણ કરતો શરીર છોડે છે તેને જ પામે છે.

જિંદગી હતી ટૂંકી, છતાં મમતા ઘણી મૂકી ગયા;

એકલે ખૂણે રડી લઈશું, જ્યારે આવશે તમારી યાદ.

ક્યારેય કદપી ન શકાય તેવી તમારી વિદાય અમારું કાળજી કંપાવી ગઈ. યહ સંસાર પ્રકૃતિ કે નિયમો કે આધીન છે, ઔર પરિવર્તન એક નિયમ છે, શરીર તો માત્ર એક સાધન છે, ઈસ દુઃખ કી ઘડી મેં હમ આપકે સાથ છે. હમ આપકે ઔર આપકે પરિવાર કે લિયે પ્રાર્થના કરેંગે.

નીતિ કે આગે કિસીકી નહીં ચલી છે, ઈસ બાર ઈસને એક દિવ્ય આત્મા કો અપને ચરણ મેં શરણ દી છે, ઈસ દિવંગત આત્મા કો મોક્ષ પ્રાપ્ત હો. પરમાત્મા આપકો ઔર આપકે પરિવાર કો યે દુઃખ સહન કરને કી શક્તિ પ્રદાન કરે...

ૐ શાંતિ...

મહેશભાઈ પાઠક

માનદમંત્રી

શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા, ભાવનગર

સ્નેહીશ્રી, લાભુભાઈ તથા નિષ્ઠા

જાતસ્ય હિ ધ્રુવો મૃત્યુર્ધ્રુવં જન્મ મૃતસ્ય ચ ।
તસ્માદ્પરિહાર્યેઽર્થે ન ત્વં શોચિતુમર્હસિ ॥

જે જન્મે તેનું મૃત્યુ નિશ્ચિત છે, જેનું મૃત્યુ તેનો જન્મ નિશ્ચિત છે. પ્રકૃતિનો એક અપરિવર્તનીય નિયમ જન્મ એટલે ઉત્પત્તિ. મૃત્યુ એટલે વિનાશ. જન્મ અને મૃત્યુ પરિવર્તનના બે પડખા છે. જન્મતાની સાથે જ મૃત્યુ પણ ભેગું જ પાંગરવા લાગે છે. ઊગતાની સાથે જ સૂર્ય આથમણી દિશાએ ડગ દેવા માંડે છે. ફૂલ ખીલે છે પણ ખરવાની નિશ્ચિતતા સાથે, કપડાં કે અલંકારો તૈયાર થાય છે. પણ જીર્ણતાની તૈયારી સાથે સંસારમાં એવી કોઈ વસ્તુ હજી જન્મી નથી કે જેને પરિવર્તનની ચક્કીમાં પીસાવું ન પડતું હોય. તેથી નિવારી ન શકાય એવી બાબતોમાં શોક કરવો યોગ્ય નથી.

મૃત્યુની આટલી લાંબી વ્યાખ્યા અને સમજણ આપવા પાછળ ફક્ત એક જ કારણ છે કે બહેનશ્રી નીલાબેનની મૃત્યુની ક્ષણ ક્યારેય વિસરાશે નહિ. નીલાબેનનું જીવન અમારી પ્રેરણા હતું. તમારા આદર્શો, અમારા માર્ગદર્શન હતા. અમે તમારા સરળ જીવન, દયાળુ સ્વભાવ, ભાવનાશીલતાને ક્યારેય નહિ ભૂલીએ. ભગવાન તેમના શુદ્ધ આત્માને શાંતિ આપે તેમજ તમારા પરિવાર પ્રત્યે શ્રી કરશનદાસ લુહારની કાવ્ય પંક્તિ વડે સહાનુભૂતિ વ્યક્ત કરું છું.

સ્વત્વને હરપળ હણાતું જોઈ છું, શ્વાસનું ખેતર લણાતું જોઈ છું.
જન્મનું ઝબલું હજી પહેર્યું નથી, ને કફન મારું વણાતું જોઈ છું.
ઘર તણો પાયો જયહી બોધો હતો, ત્યાં કબર જેવું ચણાતું જોઈ છું.
ઝંખનાની આ નદીના પૂરમાં, લાશ જેવું શું તણાતું જોઈ છું ?
સાવ બહેરી ઓડ થઈ ગઈ છે ત્વચા, સ્પર્શવું તવ હણહણાતું જોઈ છું !

પંકજભાઈ એન. ત્રિવેદી
ટ્રેઝરર
શ્રી અંધ ઉદ્યોગ શાળા તેમજ
રાષ્ટ્રીય અંધજન મંડળ, ભાવનગર

તુમહારી યાદ કે ફૂલો કો મુરઝાને નહીં દેંગે હમ,
હમને અપની આંખે રખી હૈં ઉસે પાની દેને કે લિયે !

એને જેટલી નિષ્ઠા હોમ સાયન્સની રસોઈ ભાવતી હતી એટલી જ મારી કવિતાઓ કાવતી હતી. ગર્લ્સ હોસ્ટેલના કમ્પાઉન્ડમાં ઘણી વખત છોકરાઓ સાથે નીલાબેન બેસતાં. દસમા ધોરણ સુધી હું પણ આ મેળાવડામાં હાજર રહેતો. નીલાબેન મારો અવાજ સાંભળી જાય એટલે એકાદ કવિતા તો બોલાવે જ. બોલાવે એટલું જ નહીં પણ, પછી એમ બોલે પણ ખરા કે, “તારી કવિતાઓ તો પુસ્તકમાં છપાવાય એવી છે.” આ સમયે મને અને મારા જ વર્ગમાં અભ્યાસ કરતી મારી ફ્રેન્ડને અલગ અલગ વિષય પર નિબંધ લખવા આપ્યા હતા. આ બધા નિબંધમાં નોટબંધી વિશેનો મારો નિબંધ સોનાણીસાહેબને પણ એટલો બધો ગમ્યો હતો કે, પ્રયોશ પાઠી પ્લોટમાં યોજાયેલ ભાગવત પારાયણમાં યોજાયેલ એક ફંક્શનમાં લગભગ સાતસોથી એક હજાર વ્યક્તિની ઉપસ્થિતિમાં મને નોટબંધી વિશે બોલવાનો મોકો મળ્યો હતો. શાળા દ્વારા યોજાતા પ્રદર્શનમાં પણ, દર વર્ષે રસોઈ ઝોનની બાજુમાં જ મારો ઝોન આવતો. ઘણી વખત અમે સ્પીકર પર ગીત વગાડતા અને બહેન કોઈકને ધીમો અવાજ કરવાનું કહેવા મોકલતા. આ વખતે જો એમ થાય કે બહેનને ખુદને એકવખત અહીં બોલાવવા છે તો સ્પીકરનો અવાજ હોય એના કારતા પણ વધારી દેતા. મને હજી યાદ છે કે, હું, ગૌતમ અગિયારમા ધોરણમાં હતા અને દિવેશ ખારમા ધોરણમાં. ટેકનોલોજી અને રમતગમત ઝોન બાજુમાં જ હતા. વાતાવરણમાં ફેરફારના કારણે સંપૂર્ણ વાતાવરણ વરસાદી બની ગયું હતું. ટેકનોલોજી ઝોન એટલે સ્પીકર તો હોય જ, અમે તો ગીત શરૂ કર્યું :

“બરસાદ કે દિન આયે,
મુલાકાત કે દિન આયે !”

નીલાબેનને એક છોકરીને રસોઈ ઝોનમાંથી અમને ગીત બંધ કરવાનો આદેશ આપવા મોકલી હતી. અમને એમ કે, આ છોકરી નીલાબેનનું નામ આપીને આપણને બીવડાવે છે. આથી એ છોકરીને અમે કહેલું, “બહેનને કયો તમારા રસોઈ ઝોનની સુગંધ અહીં આવતી બંધ કરાવે, પછી અમારો અવાજ બંધ થશે.” સાલી કઠણાઈ એ થઈ કે, અમારા બોલેલા શબ્દો જો નીલાબેન

પાસે ગયા હોત તો કંઈ વાંધો નહોતો પણ, એ છોકરીએ નીલાબહેનને એટલું જ કહ્યું કે,

“બહેન એ લોકો બંધ કરવાવની ના પડે છે.” આવી જ એક મુશ્કેલી નવરાત્રીમાં ઊભી થઈ હતી. છોકરા-છોકરીઓને ભેગા નહિ રમવાનું એવું કમિટીનું કહેવું હતું. આ વખતે મેં કહેવું એ મારાથી ન થાય કમિટીમાં ત્રેવડ હોય તો જાતે જ કરવું હોય એ કરે, આ વખતે પણ નીલાબહેન પાસે એવી વાત ગઈ હતી કે :

“નીલાબહેનમાં ત્રેવડ હોય તો એ છોકરા છોકરીઓને ભેગા રમવાની ના પાડે.”

આમ, વાતો ઘણી વખત રજમાંથી ગજ થઈ હતી પણ, તોફાન શમ્યા પછી મેં નીલાબહેન સાથે સાચી વાત કરેલી અને એ સમજેલા. જોકે મને એ થોડા તીખા મગજના લાગતા એટલે સાહેબ કરતા વધારે એની બીક લાગતી. બીજા કોઈને ખીજયા હોય કે નહીં પણ, મને તો મારી એક ભૂલ વખતે તારીખ ૨૪-૦૪-૨૦૧૭ ના રોજ સારી પેઠે લીધો હતો. આમ તો હું દલીલ મૂકી મારો પક્ષ મૂકતો પણ, આ વખતે મારી ભૂલ જ એવી હતી કે એમાં દલીલને કોઈ અવકાશ જ નહોતો. જોકે, આખરે એવું કહીને એમણે વાતને હળવી બનાવેલી કે : “ભલા માણસ તારામાં ભણવાની શક્તિ છે તો ભણે ને ! તું નોકરી મેળવે એટલે છોકરી હું શોધી આપીશ. અત્યારથી શું એની ચિંતા કરવાની વળી ?” આવી અદબક યાદો છોડીને ગયેલા નીલાબહેન શારીરિક રીતે ગયા છે નહીં કે, એનું અસ્તિત્વ મટી ગયું છે. હા સાથે રહેતો મોબાઈલ, હાથ ડ્રમાલ કે જૂનું પાકીટ ખોવાય જાય તો પણ, આપણને ખૂબ દુઃખ થાય છે. રોજે હાથ પર રહેતી ઘડિયાળ બગડી જાય અને બીજું ઘડિયાળ એના કરતાં પણ સારું મળે તોય જૂનું નથી એનો વસવસો થાય છે. ગમતી પેન ખોવાય જાય તો બે દિવસ જમવાનું નથી ભાવતું, ચાર આ તો આપણું જીવતું જાગતું સ્વજન ગુમાવવાની વાત છે. હૃદય રોવે જ ને ? હા કેમ નહિ ? પણ ? કુદરત સામે તો આપણે સાવ વામણા જ ને ? આપણે તો એના હાથની કતપૂઠળી જ છીએ ને ? વજન હોય તો હમણાં લઈ લેવાય, આ તો કુદરતનો ન્યાય. એને કોણ બદલી શક્યું છે કે આપણે બદલવાના ? જિજીવિષા અને મુમુક્ષા વચ્ચે જીવતા આપણે બધાએ એ યાદ રાખવાનું છે કે, એ આજે ગયા

છે. કાલે આપણી ટિકિટ બુક જ છે. બસ ભગવાનને એ જ પ્રાર્થના કે, લાભુભાઈ અને બહેન નિષ્ઠાને બહેનની અણધારી વિદાયનું દુઃખ સહન કરવાની શક્તિ આપે.

નીલાબહેનને એક ગીત ખૂબ ગમતું,

“મુક્તિ મળે કે ના મળે, મારે ભક્તિ તમારી કરવી છે.”

આ વાતને વળગી પોતાના જીવનની મહેક પ્રસરાવી ગયેલા નીલાબહેનના આત્માને શાંતિ મળે એ જ અભ્યર્થના.

મનહર વાળા, “રસનિધિ”

સ્વ.નીલાબેન એલ. સોનાણીને પુષ્પાંજલિ

ગુજરાતનાં પ્રજાચક્ષુ લોકોના મસીહા અને શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળાના જનરલ સેક્રેટરી શ્રી લાભુભાઈ સોનાણીનાં ધર્મપત્ની નીલાબેન સોનાણીનું તાજેતરમાં કોવીડ-૧૯ કોરોના મહામારી દરમિયાન થયેલ દુઃખદ અવસાનના સમાચાર સાંભળી ખૂબ જ આઘાત લાગ્યો છે.

શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળામાં પ્રજાચક્ષુ લોકો માટે અભ્યાસ તથા રોજગારલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ તેમજ અણઉકેલ પ્રશ્નો માટે સરકારશ્રીમાં અસરકારક રજૂઆત કરવા જેવી અનેક રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા શ્રી લાભુભાઈએ સંસ્થાને પ્રજાચક્ષુ લોકો માટેનું ગુજરાતનું હબ બનાવી દીધેલ છે. આ સમગ્ર કામગીરીમાં શ્રી લાભુભાઈ સાથે નીલાબેન ખભેખભા મિલાવી એક ઉત્તમ કામગીરી બજાવી છે. સૌરાષ્ટ્ર પ્રજાચક્ષુ સખી મંડળના પ્રમુખ તરીકે પણ તેમની સેવા પ્રશંસનીય રહી છે.

નીલાબેનનાં અચાનક અવસાનથી રાજ્યના પ્રજાચક્ષુ પરિવાર તથા શ્રી લાભુભાઈ સોનાણી પરિવારને ન પુરાય તેવી ખોટ પડી છે. પ્રભુ સ્વર્ગસ્થનાં આત્માને શાંતિ આપે તેમજ તેમના કુટુંબીજનોને તેમના અધૂરા કાર્યો આગળ ધપાવવાની શક્તિ આપે તેવી પ્રાર્થના...

નટુભાઈ એન. ત્રિવેદી

પીઠ પત્રકાર

પૂર્વ પ્રમુખ, ભાવનગર પ્રેસ ક્લબ

ભાઈશ્રી, લાલુભાઈ, નિષ્ઠા અને
સર્વ પરિવારજનો.

:: શ્રદ્ધા સુમન ::

ધીરે ધીરે એવું કંઈક સમજાય છે,
કાળ ગુપચુપ ઘણું લૂંટતો જાય છે.
કહીએ દિલની વાતો, એવા માણસો,
સમાજમાંથી ગુમ થતા જાય છે.
શ્વાસથીયે નિકટ હતા, જે અબઘડી,
આંખથી સાવ ઓઝલ થતા જાય છે.
ડગ સ્વયંભૂ વળી ને જતા જે તરફ,
એ ઘરો હવે ખાલી થતા જાય છે.
કોણ જાણે કયો શાપ લાગી ગયો,
લીલાછમ માણસો દૂર થતા જાય છે.
આખા સમાજને અજવાળે તેવા,
નીલાબેન જેવા દીપક બુઝાતા જાય છે.

આપના ધર્મપત્ની શ્રી નીલાબેન સોનાણીના દુઃખદ અવસાનના
સમાચાર જાણી અમારો પરિવાર ખૂબ જ ઘેરા દુઃખની લાગણી અનુભવે છે
અને દિલસોજી વ્યક્ત કરે છે.

ખરેખર સમાજે સમાજનું એક મૂલ્યવાન રત્ન ગુમાવ્યું છે.
સામાજિકક્ષેત્રે તેઓ શ્રી અંધ ઉદ્યોગ શાળાની દીકરીઓના પ્રાણ હતા તેમજ
અનેક સેવભાવી સામાજિક સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા હતાં. તેમની વ્યવહાર
કુશળતા, સૂઝ-બૂઝ અને દીર્ઘદષ્ટિ દ્વારા સમાજમાં પરોપકાર અને પરમાર્થના
અનેક ઉદ્દેખનીય કાર્યો થયા છે.

શ્રી અંધ ઉદ્યોગ શાળામાં નિષ્ઠા હોમ સાયન્સનો લાભ લઈ સંસ્થામાં
ભણતી દીકરીઓ વ્યવહારિક જીવનમાં પણ આત્મનિર્ભર બને તે માટે આ
સેન્ટર સ્થાપવામાં મોટી રકમનું અનુદાન આપી આ લાભ લીધો હતો અને એ
સેન્ટરમાં પોતે જ ટ્રેનિંગ આપવા જતાં. આવી રીતે તન, મન અને ધન
વાપરીને સમાજને અલગ રાહ ચીંધેલ હતો... !!

શ્રી નીલાબેન એટલે સદ્ગુણોનો સરવાળો કહી શકાય.તેઓ વ્યવહાર
દક્ષ, નમ્ર, નિખાલસ, સરળ અને સૌમ્ય હતાં. તેમની બીજા માટે ઘસાઈ
છૂટવાની અને બીજાના કામમાં આવવાની ઉદાર ભાવના ખૂબ જ પ્રશંસનીય
છે. તેમનો આતિથ્ય સત્કાર અને કુટુંબ વાતસલ્યતા તેમના જીવનના આગવા
અંગ સમાન હતા.

શ્રી નીલાબેન તમારા પણ દરેક કાર્યમાં સાથ આપતા હતા અને ખભે
ખભા મેળવી સમાજના દરેક કાર્યોમાં તેઓ હરહંમેશ સક્રિય રહેતાં અને સુંદર
સાથ અને સહકાર આપતાં.

શ્રી નીલાબેનના દુઃખદ અવસાનથી આપણા સમાજને ન પૂરી શકાય
તેવી ખોટ પડી છે અને તેમની યાદો હંમેશા સમાજ અને સંસ્થા સાથે
સંકળાયેલી રહેશે.

આપના પરિવારને મોભી સમાન વ્યક્તિની ખોટ પડી છે જેનું અમોને
ખૂબ જ દુઃખ છે.

દુઃખના આ કપરા સમયને સહન કરવાની પ્રભુ આપને અને ખાસ
આપની દીકરી નિષ્ઠા અને આપના પરિવારને શક્તિ આપે અને સદ્ગતના
પવિત્ર આત્માને પ્રભુના ચરણમાં શરણ અને શાશ્વત સુખ સાંપડે એવી હાર્દિક
પ્રાર્થના.

લિ. અંધ ઉદ્યોગ શાળા કમિટી, મુંબઈ
વતી અલ્પેશ પ્રવીણચંદ્ર ગાંધી

આપ હંમેશ બીજાને પ્રેરણા દઈ રહ્યા છો અને સેવાકીય પ્રવૃત્તિમાં
જીવન રેડી દીધું. આપની તમામ સેવાકીય પ્રવૃત્તિમાં હંમેશા સાથ આપનાર
અને તમારા અર્ધાંગિની તેવા નીલાબેનને આ કાળમુખો કોરોના ભરખી ગયો-
જે ખૂબ દુઃખની વાત છે. હરિ ઈચ્છા પાસે આપણું કશું ચાલતું નથી. પણ
નીલાબેનની આ અચાનક વિદાયથી દિવ્યાંગતાક્ષેત્રે એક મોટી ખોટ રહેશે.
આપની પાસે તો અમે કશું કહી ના શકીએ પરંતુ આપની તબિયત સાચવજો.
ઈશ્વર નીલાબેનની આત્માને શાંતિ આપે તેવી પ્રાર્થના...

રણજિતભાઈ મકવાણા,
પાલિતાણા.

એક અદ્વિતીય અને વિરલ વ્યક્તિત્વના સ્વામીની અને અંધ હોવા છતાં પણ જેના કર્મમાં જરા પણ ક્યાશ જોવા મળી નથી એવા કવિયત્રી અને સંગીતના ઉપાસક નીલાબેનને ભાવપૂર્ણ શ્રદ્ધાંજલિ.

આપની કાયમ ખોટ શ્રી ધનશ્યામનગર શાળા પરિવારને લાગશે.

ઈશ્વર આપના દિવ્ય આત્માને શાંતિ અર્પે...

નીલાબેનના વ્યક્તિત્વનો પરિચય આપું તો,

તેઓ હંમેશા સસ્મિત જોવાં મળતાં.

તેઓ સ્વભાવે સરળ હતાં.

તેઓ બાળકોમાં પ્રિય હતાં, સદા બાળકો તેમની ફરતે વિંટળાયેલા રહેતા. આગળ ભણવા જનાર બાળકો તેમને અચૂક મળવા આવતા અને નીલાબેનનો હાથ પકડીને પૂછે કે : 'તમે મને ઓળખો છો ?' તો તરત તેના અવાજ પરથી એ બાળકને ઓળખી જતાં. (મેં જોયેલો દાખલો)

તેઓ ધોરણ ૧ થી ૫ ના તમામ વિષયો બ્રેઈલ લિપિના પુસ્તકમાંથી અભ્યાસ કરી બાળકોને ભણાવતા હતા.

શાળા બંધ હતી છતાં તેઓ બીજાના કોનમાંથી માઈક્રોસોફ્ટ ટીમ પર ભણાવતા હતા.

ધોરણ ૩, ૪ માં ગુજરાતી વિષયના એકમનો પોતે બોલીને વીડિયો બનાવતા અને ગ્રૂપમાં શેર કરતા.

તેમણે ઘણા બધા સ્વ-રચિત ગીતોની રચના કરી છે, જેમાં અમારા સૌનું પ્રિય શાળાગીત અને ગુણોત્સવ ગીત છે.

તેઓનો અવાજ ખૂબ જ સુકોમળ હતો, તેઓ જ્યારે હાર્મોનિયમ વગાડતા વગાડતા ગાતા ત્યારે શિક્ષકો અને બાળકો તેમાં લીન થઈ જતા, ખોવાઈ જતા.

તેઓ પરોપકારી અને સેવાકીય પ્રવૃત્તિ સાથે જોડાયેલાં હતાં.

અંધ ઉદ્યોગ શાળા અને અંધજન મંડળની પ્રવૃત્તિઓમાં તેઓ સક્રિય રહી જવાબદારી નિભાવતાં હતાં.

મિત્રો, નવાઈની વાત તો એ છે : છેલ્લે એ બ્રેઈલ લિપિમાં રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિનો અભ્યાસ કરી રહ્યા હતા.

રોહિતભાઈ ધનશ્યામનગર શાળા

નીલાબેન લાભુભાઈ સોનાણીની સ્મૃતિમાં

નીલાબેન, આ નામ યાદ કરતા કાર્યશીલ, કુનેહથી સક્રિય રહી કાર્ય કરનાર વ્યક્તિ નજર સામે આવે. આત્મવિશ્વાસ ખૂબ જ દૃઢ. એમના સૂચનોમાં અનુભવના નિયોડ મળે. પ્રશ્નો, મૂંઝવણ કે પડકારોના સમયે શાંત અને ધીર-ગંભીરતાથી એક એક પગલું ભરે.

મારે અંધશાળામાં નાના-મોટા કાર્યક્રમોમાં, પ્રસંગોમાં કે પછી ઓફિસમાં સ્નેહી શ્રી લાભુભાઈ પાસે મળવા જવાનું થતું ત્યારે નીલાબેનને મળવાનું થતું, એનું વ્યક્તિત્વ એવું હતું કે તેઓ પ્રજ્ઞાયક્ષુ હોવા છતાં તેમાં આંતરયક્ષુ એવા પ્રભાવી હતા કે સૌને માટે એવું લાગે કે નીલાબેન જીવંત વ્યક્તિ છે. તેની ઉપસ્થિતિથી અને હાજરીમાં પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહનનો ધોધ વહેતો.

કહે છે કે સારી અને લાગણીશીલ વ્યક્તિની ઈશ્વરને પણ જરૂર હોય, એમની અણધારી વિદાયથી તેમના પરિવારમાં જ નહીં સમગ્ર સંસ્થા અને મિત્ર વર્તુળમાં પણ શોક પ્રસરી ગયો.

નીલાબેન જેવી પ્રભાવી વ્યક્તિ, તેના કાર્યો અને સુવાસથી આપણી વચ્ચે છે એમને ગમતું કાર્ય અને સમાજસેવાની પ્રવૃત્તિ કરી એમને સ્મરણાંજલિ આપીએ.

બકુલભાઈ ઈન્દુભાઈ ચાતુર્વેદી

પત્રકાર, ફૂલછાબ, ભાવનગર

૯૮૭૯૬૦૬૧૬૬

પ્રજ્ઞાયક્ષુ દીકરીઓની પથદર્શક માતા એટલે શ્રી નીલાબેન સોનાણી ભાવનગરની શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળાનાં ટ્રસ્ટી શ્રી નીલાબેન સોનાણીની અચાનક વિદાયના સમાચાર મળવા એ આઘાતજનક હતું. જોકે હજાર હાથવાળા ઈશ્વર પાસે આમ પણ માનવી પાંગળો છે અને તેમાંય કોરોનાની કારમી થપાટે તો કેટલાય પરિવારોના માળા વિંખી નાખ્યા છે. આવું જ બન્યું છે સોનાણી પરિવારમાં. શ્રી નીલાબેન સોનાણીને હું છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી ઓળખું છું, એકદમ સરળ સ્વભાવ અને બીજાને કાયમ મદદ કરવાની

ભાવના રાખનારા તેઓ હતાં. ભાવનગર અંધ શાળામાં મારે જવાનું થાય ત્યારે નીલાબેન ત્યાં અચૂક મળે અને બસ તેમના મુખેથી માત્ર એક જ વાત સાંભળવા મળે કે હું ભલે પ્રજ્ઞાયક્ષુ હોઉં પરંતુ મારી લાડકી દીકરીઓને ક્યારેય તેઓ પ્રજ્ઞાયક્ષુ છે તેવું મહેસુસ ના થવું જોઈએ અને તેમને એક માતા તરીકેની મારે હુંફ આપવી છે અને તેઓને રસોઈ કે ઘરકામના મામલે કોઈ પણ વ્યક્તિ કોઈ ટકોર ના કરી જવું જોઈએ. શ્રી નીલાબેન ક્યારેય હિંમત હરનારા બન્યા નથી, પરંતુ કોરોનાના કપરા સમયમાં તેમની અચાનક વિદાય શ્રી લાભુભાઈ અને દીકરી નિષ્ઠાને માટે વસમી વિદાય બની ગઈ છે ત્યારે શ્રી નીલાબેનના આત્માને ઈશ્વર શાંતિ આપે તેવી પ્રાર્થના...

નીતિન સોની
સિનિયર પત્રકાર
(ઈલેક્ટ્રોનિક્સ મીડિયા)

સ્વ.નીલાબેન એલ.સોનાણીને શ્રદ્ધાસુમન

નીલાબેન સોનાણી એક દીર્ઘદ્રષ્ટિ દૂરદર્શી અને સંવેદનાનાં સ્રોત હતા. તેઓ જેના પણ સંપર્કમાં આવ્યા તેને સમાજસેવાની લગની લગાડી. એક સહજ સ્નેહસેતુથી સહુને સાંકળી તેમના જીવનકાળ દરમિયાન તેમણે કરેલ કાર્યો સ્વયં ઉદાહરણીય છે. બાળકોના તે માત્ર શિક્ષક નહીં પણ વાત્સલ્યની મૂર્તિ હતાં. પ્રજ્ઞાયક્ષુ બહેનોના સાચા સખી હતાં. તેમને ખોયાનો વસવસો માત્ર તેમના કુટુંબ જ નહિ પરંતુ સમગ્ર તેમના તમામ પરિચિત વ્યક્તિઓને છે.

“જે જીવે હરઘડી જન જન હૈયે,

તે સ્વર્ગવાસી થયા, એમ કેમ કરી માની લઈએ?”

સ્નેહ વાત્સલ્ય, વિચક્ષણ બુદ્ધિ અને વૈચારિક રીતે સમૃદ્ધ એવા નીલાબેનને શતશત નમન...

- પંકજબાળા
- તારક લુહાર

સ્વ.નીલાબેન લાભુભાઈ સોનાણીને શ્રદ્ધાસુમન

જીવન સદા એવું જીવ્યા કે જોનારા જોયા કરે,
કર્મ સદા એવા કર્યા કે હૃદયમાં સૌના ગુંજયા કરે.

સમાજસેવાનાં ભેખધારી શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળાનાં મોભી શ્રી લાભુભાઈ સોનાણીનાં ધર્મપત્ની અક્ષરનિવાસી થતાં પરિવાર ઉપર આભ તૂટી પડ્યું છે. સફળ પુરુષ પાછળ સ્ત્રીનો હાથ હોય છે તે નીલાબેને સાર્થક કર્યું છે. લાભુભાઈની સમાજસેવા, વિફલાંગો પ્રત્યેની દરેક સફળ કામગીરીમાં નીલાબેનનું મહત્ત્વનું યોગદાન રહ્યું છે. નીલાબેનનાં ઉત્તમકાર્યો, નિઃસ્વાર્થસેવા સૌના અંતઃકરણમાં અનંતકાળ સુધી પ્રજ્જવલિત રહેશે. આવા દિવ્ય આત્માને પ્રભુ ચિરશાંતિ આપે અને પરિવારને વિયોગ સહન કરવાની શક્તિ આપે એ જ પ્રભુને પ્રાર્થનાસહ તેના દિવ્યઆત્માને વંદન.

વિપુલ હિરાણી (સિનિયર પત્રકાર)
જયહિન્દ દૈનિક, મુંબઈ સમાચાર
ગુજરાત મીરર, સાંજ સમાચાર
મો. :૯૪૨૭૭૫૩૩૧૨

ભાવભરી પુષ્પાંજલિ

સાહેબ, નીલાબેન ગુમાવ્યાનું અમોને અપાર દુઃખ થાય છે. હું સંસ્થાની મુલાકાતે આવ્યો ત્યારે યોગાનુયોગ નીલાબેનની મુલાકાત થઈ ત્યારે એમ થયું કે સાક્ષાત્ દેવી સ્વરૂપ ! નીલાબેન, લાભુભાઈના જીવનમાં જીવનસાથી બનીને આવ્યા છે તે ખરેખર સદ્ભાગ્ય કહેવાય. નીલાબેન એક વિરલ અને દૂરદેશી મહાન સ્ત્રી હતાં. મેં જ્યારે નમસ્કાર કર્યા ત્યારે તેમના હૃદયમાંથી જે શબ્દો નીકળ્યા તે ખરેખર દિવ્ય અને અપ્રતિમ હતા : કે ભાઈ અમોને ગૌરવ થાય છે કે ભીતરના ઉજાસથી અમોને સેવા કરવાની તક મળી છે. નીલાબેનની અચાનક વિદાય (આપણા સૌના હૃદયમાં છે.) થી આજે પણ હું આંસુઓ રોકી શકતો નથી. ખરેખર તમારા જીવનના અમૂલ્ય દિવસોમાં સાથ આપ્યો છે તે વંદનીય છે. હું આપની સાથે ઓક્સિમાં બેઠો હતો ત્યારે

નીલાબેન આવતાં હું થોડીવાર માટે ખુશીનો માર્યો સ્થિર થઈને પ્રણામ કરતો રહેલ. આજે નીલાબેનની ખુબ જ યાદ આવે છે. આપના પરિવાર સાથેનાં સંસ્મરણો અતિશય યાદ આવે છે. નીલાબેન સૌના વિરાટ માર્ગદર્શક હતાં. તેઓને કોટી કોટી વંદન.

લિ. આપનો દોસ્ત
અતુલ શુક્લ પત્રકાર,
દામનગર

મારા પ્રિય નીલાબેનને મળવાનો દિવસ ૨૦/૧૨/૧૯૯૨ રવિવાર હતો. મધૂર સ્વરે સાંભળવાનો અને જીવનમાં મધૂર બનાવવાનો દિવસ.

નીલા એટલે નીર્મળ લખાય, જીવન તેમનું જીવન સંગીતના સ્વર જેવું હતું.

- સા - સાગર જેવું, સર્મપણ જેવું.
- રે - રેશમ જેવું નરમ
- ગ - ગણિત ગમત મય.
- મ - મધુર મન જેવું, વાત્સલ્ય ભાવવાળું મંગલમય.
- પ - પરમેશ્વરને પુજ્ય સર્મપણ કરી એ તેમ.
- ધ - ધીરજવાન, ધાર્મિક, ધરતી સમાન.
- ની - નીયમ અનુસાર ચાલવું.
- સા - માતા શારદા સમાન.

તેમનું આવું જીવન મારા હૃદયને સ્પર્શ કરીને નીલ ગગનમાં વસી ગયું. તેમના મધૂર સ્વર સંગીત કાનમાં હજી ગુંજન કરી રહ્યા છે.

“હેમાબેન... કમે છો ? ઘણા દિવસ થઈ ગયા તમારો અવાજ સાંભળવા મળ્યો નથી.”

ભગવાન આ દુઃખને સહન કરવાની મને શક્તિ આપે તેવી મારી પ્રાર્થના.

ચિ. નિષ્ઠા અને શ્રી લાભુભાઈ સોનાણીને મારા પ્રણામ.

લિ. હેમા (અમેરીકા)

‘મારા પ્રિય નીલાબહેન’

‘રાહ જોઈ છું હું’

આપણા સખી ગ્રુપના ચિત્રમાં હજુ પણ રંગ અધૂરા છે તમે પાછા આવીને તેમાં પ્રેમના રંગો ફરી ભરો એની રાહ જોઈ છું હું

સખી ગ્રુપમાં મારી સાથેની તમારી યાદો હજુ પણ એકલી જ છે ફરી આ યાદોને સાથે બેસીને વાગોળીએ એની રાહ જોઈ હું

સખી ગ્રુપમાં તમારી જુદાઈના આંસુ હજુ એટલા જ છે જે આંસુ લુછવા માટે ક્યારેક તમારો હાથ મળે એની રાહ જોઈ હું

તમારા ગયા પછી આપણું ફૂલોની જેમ ખીલેલું સખી ગ્રુપ સાવ વેરણ થઈ ગયું છે તમે પાછા આવીને એની ઉપર પ્રેમનો વરસાદ કરો એની રાહ જોઈ છું હું

આજે પણ દરેક ક્ષણે સખી ગ્રુપમાં પહેલા તમારી યાદ અને પછી શ્વાસ આવે છે અમારા શ્વાસમાં તમારા શ્વાસ પરોવવા ક્યારે આવશો એની રાહ જોઈ છું

સખી ગ્રુપમાં હજી પણ શોધું છું તમારા મીઠા અવાજને ક્યાંક ખૂણામાં પણ સાંભળવા મળશે તમારો કલરવ એની રાહ જોઈ છું હું

લિ.

‘મિતલ કાતરિયા’

સ્વ. નીલાબેન એલ. સોનાણીને ભાવભરી શ્રદ્ધાંજલિ

કયા શબ્દોથી આપને શ્રદ્ધાંજલિ આપવી ?
તમારા વગર આજે અમે રાંક બન્યાં છીએ
એક તેજસ્વી વ્યક્તિ ગુમનામ થઈ છે.

આપ સદેહે અમારી વચ્ચે નથી. પરંતુ પરંતુ આપનો શબ્દદેહ અમર
છે આપની એક એક વાતો, વાક્યો, પંક્તિઓ અને આપના લીલાછમ શબ્દો
અમારી આસપાસ ગુંજતા રહેશે.

આપના જ શબ્દોની આપના જ પુનઃગૂંથણીથી નવી મુક્તપંચિકાઓ
રચી નીલાબેન આપને હૃદયથી ભાવભરી શ્રદ્ધાંજલિ આપુ છું.

તમે અમારી

ટગરફૂલ

આંખે ઝૂલ્યા, નીલાબેન!

અમને તમારી લાગણીઓની યાદ!

તમારો ભાઈ..

સુરેશ નટુભાઈ ત્રિવેદી

સિનીયર જર્નાલિસ્ટ

આકાશવાણી, (AIR)

ગુજરાત વૈભવ, આપણું ગુજરાત ન્યુઝ ચેનલ

સ્નેહાંજલિ

‘જાતસ્ય હિ ધ્રુવો મૃત્યુઃ’ જન્મેલાનું મૃત્યુ નક્કી છે, પણ કલ્લોલ
કરતું કુટુંબ નંદવાય ત્યારે લોહીનો સંબંધ ધરાવતા સ્વજનનું આહંદ સાંભળી
મજબૂત મનનો માનવ પોકારી ઊઠે કે - ‘હે વિધાતા ! તેં આ શું કર્યું ?’

નીલાબેનનું મૃત્યુ ઘણાને નોધારા કરતું ગયું.

- ઘનશ્યામનગર શાળાના બાળકોએ પ્રેમાળ શિક્ષિકા
- અંધશાળાના પ્રજ્ઞાયક્ષુ બાલક-બાલિકાએ માર્ગદર્શક માતા
- મધુર દામ્પત્ય જીવન ભોગવતા લાભુભાઈએ પોતાની અર્ધાંગિની
ગુમાવી પણ યૌવનના ઊંચેરે ડગ માંડતી નિષ્ઠાએ પોતાની છત્રછાયા
ગુમાવી.

કોઈપણ દીકરી બાલ્યાવસ્થામાંથી પસાર થાય ત્યારે અને યૌવનના
ઊંચેરે ડગ માંડે ત્યારે માતાની વધુમાં વધુ જરૂર હોય છે. નિષ્ઠાને પ્રેમાળ હૂંફ
આપતી માતાની જરૂર હતી ત્યારે ઈશ્વરે આ ખેલ ખેલ્યો છે જેમના જન્મમ
અમારા જેવાને લાંબો સમય રુઝાવાના નથી તો વહાલસોય દીકરીની સ્થિતિ
વિચારો !!

અંધ ઉદ્યોગ શાળાના મારા કાર્યકાળ દરમિયાન જ્યારે પણ
નીલાબેનને મળવાનું થયું - સદા હસતો ચહેરો મેં નિહાળ્યો છે. આવા પ્રસન્ન
અસ્તિત્વની અહીં જરૂર હતી તેને તેં હે ઈશ્વર ઝૂંટવી લીધેલ છે.

અંતે એટલું જ કહીશ કે - હે પ્રભુ ! આવેલ દિવ્ય આત્માને શાશ્વત
શાંતિ આપજે. ૐ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ: ।

ઘનશ્યામભાઈ બારૈયા

પૂર્વ આચાર્ય,

અંધ ઉદ્યોગ શાળા, ભાવનગર

સ્થાપના દિન : તા. ૦૪/૦૧/૧૯૫૮ 'તમસો મા જ્યોતિર્ગમય' ફોન નં. ૦૨૭૮-૨૫૧૦૪૭૫

શ્રી અંધ અભ્યુદય મંડળ-ભાવનગર

૩૭, ગ્રાઉન્ડ ફ્લોર, કાવેરી કોમ્પ્લેક્સ, નવાપરા, ભાવનગર-૩૬૪ ૦૦૧

REGISTRATION NO. E / 267 • PERMANENT INCOME TAX EXEMPTION NO.: DIT(E)80G(5)/72

પ્રમુખ: શ્રી લાલુભાઈ સોનાણી મો. + ૯૧ ૯૩૭૬૬૮૮૫૮૪
Email: andhabhyudaymandal@gmail.com

:: શોક ઠરાવ ::

શ્રી લાલુભાઈ સોનાણી તથા બહેન નિખા, સ્વર્ગસ્થ નીલાબહેન સોનાણીની અચાનક થયેલી વિદાય સહુ માટે હૃદયદ્રાવક અને વસમી બની રહી છે. મહિલા વિંગના સમાજ સેવિકા અને સક્રિય ટ્રસ્ટી નીલાબેનની વિદાયથી મંડળના દરેક સભ્યો ઘેરાશોકની લાગણી અનુભવે છે.

સૌના લાડીલા, સદાય સૌનું શ્રેય ઈચ્છતા નીલાબહેનની અણધારી વિદાયથી આપ સૌ કુટુંબીજનો વ્યથિત હો તે સ્વાભાવિક છે, જગતમાં જે કોઈ આવે છે તે ખાલી હાથે આવે છે અને ખાલી હાથે જાય છે, પાછળ તો માત્ર સ્મૃતિઓના વન જ મુકતો જાય છે. નીલાબેનના દિવ્ય આત્માને પ્રભુ ચીર શાંતિ આપે તેમજ પરમદુષ્ણ પરમાત્મા આ દુઃખ સહન કરવાની આપને શક્તિ આપે તેવી પ્રભુ પ્રાર્થના.

ૐ શાંતિ: ... શાંતિ: ... શાંતિ: ...

(Signature)

હરમુખભાઈ ધોરડા
માનદ મંત્રી

AKHIL GUJARAT NETRAHIN JAGRUT-TRUST
અખિલ ગુજરાત નેત્રહીન જાગૃત ટ્રસ્ટ

સોનેરી સ્વપ્ન • પ્રદાનના મહે
બંધન મુક્ત કરેલ જનુ મુનનામ

સંસ્થાને આપેલ દાન
૯૦-૬ હેક્ટર કરચુક છે.

C/o. શ્રી કૃષ્ણભુવનજીવન ગાંધી ઉદ્યોગ શાળા, નવા ફિલ્ટર પાસે, વિદ્યાનગર, ભાવનગર-૩૬૪ ૦૦૨
C/o. Shri K.K. Blind School & Home for the Blind, Opp. New Filter, Vidhyanagar, Bhavnagar-364 002
Ph. No. 0278 2423917, Fax No. 0278 2517025
Email : agnj@bhavnagar@gmail.com, Itsonani@gmail.com Blog : agnjs.blogspot.in

:: શોક ઠરાવ ::

શ્રી લાલુભાઈ સોનાણી તથા બહેન નિખા, સ્વર્ગસ્થ નીલાબહેન સોનાણીની અચાનક થયેલી વિદાય સહુ માટે હૃદયદ્રાવક અને વસમી બની રહી છે. સૌરાષ્ટ્ર પ્રજાચક્ષુ સપ્તી મંડળના પ્રણેતા એવા નીલાબેનની વિદાયથી ટ્રસ્ટના દરેક સભ્યો ઘેરાશોકની લાગણી અનુભવે છે. સૌરાષ્ટ્ર પ્રજાચક્ષુ સપ્તી મંડળને ન પૂરી ક્ષાય એવી ખોટ પડી છે નીલાબેનના આ કાર્યને પૂર્ણ કરવા સૌરાષ્ટ્ર સપ્તી મંડળના તમામ સપ્તીઓ તેમજ ટ્રસ્ટના તમામ હોદ્દાઓ હરહંમેશ તત્પર રહેશે.

સૌના લાડીલા, સદાય સૌનું શ્રેય ઈચ્છતા નીલાબહેનની અણધારી વિદાયથી આપ સૌ કુટુંબીજનો વ્યથિત હો તે સ્વાભાવિક છે, જગતમાં જે કોઈ આવે છે તે ખાલી હાથે આવે છે અને ખાલી હાથે જાય છે, પાછળ તો માત્ર સ્મૃતિઓના વન જ મુકતો જાય છે. નીલાબેનના દિવ્ય આત્માને પ્રભુ ચીર શાંતિ આપે તેમજ પરમદુષ્ણ પરમાત્મા આ દુઃખ સહન કરવાની આપને શક્તિ આપે તેવી પ્રભુ પ્રાર્થના.

ૐ શાંતિ: ... શાંતિ: ... શાંતિ: ...

(Signature)

હરમુખભાઈ ધોરડા
માનદ મંત્રી

વિદ્યાનગર / નવા જગુ

ઉત્તર ગુજરાત વિકલાંગ કલ્યાણ સંઘ

દિલાંગ સેવા પરીસર, વિસનગર-વિજાપુર હાઈવે,
ભાજીપુરા પાટીયા પાસે, મુ.કુવાસણ તા.વિસનગર
જી.મહેસાણા (ઉ.ગુ.) ફોન : (૦૨૭૮૫) ૨૮૧૨૧૦
મો.૯૭૨૭૭૨૮૦૯/૯૮૨૫૮૪૨૦૧૩/૯૭૨૭૭૨૮૯૧૩
Email : info@ugvks.org web:www.ugvks.org

જાવક નં.: યુગુવીકેએસ/૦૦૬/૨૦૨૧-૨૨

શોકાંજલિ સંદેશ

પ્રતિ,
શ્રી લાલુભાઈ ટી.સોનાણી
તથા સમગ્ર પરીવારજનો
શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા, ભાવનગર.

આદરણીય શ્રી લાલુભાઈ,
આપના ધર્મ પત્નીશ્રી સ્વ.શ્રીમતી નીલાબેન લાલુભાઈ સોનાણીના કુખદ અવસાનના સમાચાર જાણી ઉત્તર ગુજરાત વિકલાંગ કલ્યાણ સંઘ-વિસનગર સંસ્થાનો સમગ્ર પરીવાર ઘેરા શોક અને ઊંડા દુઃખની લાગણી અનુભવે છે.

સ્વર્ગન એ સ્વર્ગન હોય છે તેની ખોટ ક્યારેય પૂરી શકતી નથી જન્મ અને મૃત્યુ એ કુદરતી ક્રમ છે એના આગળ માનવી લાયક છે.સ્વ.ને શ્રદ્ધાંજલી આપવાની પ્રબળ ઈચ્છા હોવા છતાં પ્રવર્તમાન કોરોનાની પરિસ્થિતિમાં રૂબરૂ આવી શક્યા નથી એનું અમોને પણ દુઃખ છે આ પત્ર દ્વારા આપશ્રીના ધર્મપત્નીશ્રીને શ્રાધ્ધાંજલી સંવેદના વ્યક્ત કરીએ છીએ અને આવા કપરા સમયમાં આપના સમગ્ર પરીવાર પર આવી પડેલ આઘાતને સહન કરવાની પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા શક્તિ અર્પે તેમજ સ્વર્ગસ્થના પૂજ્ય આત્માને શિર શાન્તિ અર્પે એજ સંસ્થા પરીવારની પ્રભુ પ્રાર્થના.

(Signature)

(સુરેખાબેન એસ.પટેલ)
માનદ મંત્રી

(Signature)
(અશોકભાઈ કે.પટેલ)
મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

રાષ્ટ્રીય અંધજન મંડળ, ભાવનગર જિલ્લાશાખા

National Association For The Blind (Bhavnagar District Branch)

Opp. New Filter Vidhyanagar, Bhavnagar-364002 (Phone No. 0278-2423917, Fax no. 0278-2517025)
Email : nabbbhavnagar2@gmail.com, Itsonani@gmail.com Website : www.nabbhavnagar.org
Pan : AATN1569G * Trust Registration No. E/919

:: શોક ઠરાવ ::

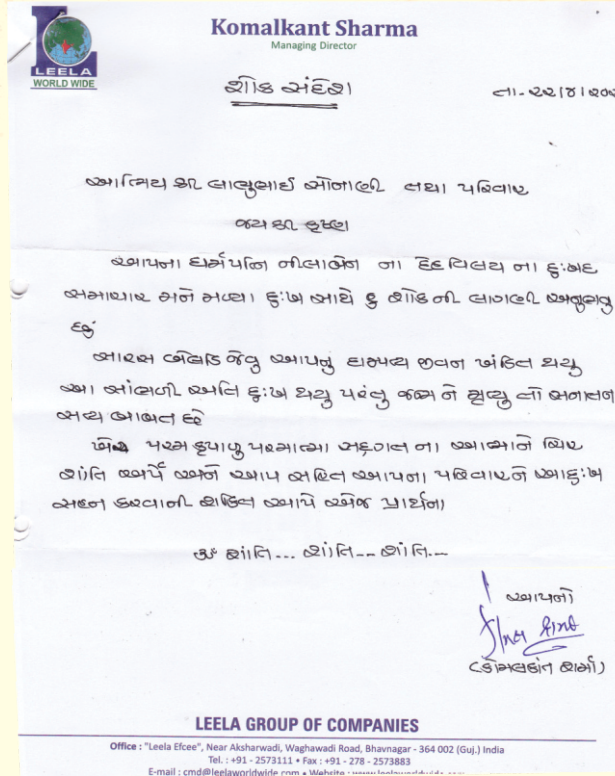
શ્રી લાલુભાઈ સોનાણી તથા બહેન નિખા, સ્વર્ગસ્થ નીલાબહેન સોનાણીની અચાનક થયેલી વિદાય સહુ માટે હૃદયદ્રાવક અને વસમી બની રહી છે. મહિલા વિંગના સમાજ સેવિકા અને સક્રિય કાર્યકર નીલાબેનની વિદાયથી એન.એ.બી પ્રાંચના દરેક સભ્યો ઘેરાશોકની લાગણી અનુભવે છે.

સૌના લાડીલા, સદાય સૌનું શ્રેય ઈચ્છતા નીલાબહેનની અણધારી વિદાયથી આપ સૌ કુટુંબીજનો વ્યથિત હો તે સ્વાભાવિક છે, જગતમાં જે કોઈ આવે છે તે ખાલી હાથે આવે છે અને ખાલી હાથે જાય છે, પાછળ તો માત્ર સ્મૃતિઓના વન જ મુકતો જાય છે. નીલાબેનના દિવ્ય આત્માને પ્રભુ ચીર શાંતિ આપે તેમજ પરમદુષ્ણ પરમાત્મા આ દુઃખ સહન કરવાની આપને શક્તિ આપે તેવી પ્રભુ પ્રાર્થના.

ૐ શાંતિ: ... શાંતિ: ... શાંતિ: ...

(Signature)
મહેશભાઈ સી. પાઠક
સહમંત્રી

ક્રી.નં. ૩૮૮૨૪ તા. ૨૧/૨/૨૦૨૨

અંગ્રેજી લાલુભાઈ -

આપના દર્મપતિને એ નીલાબેજ નાની વડે આ કોની હિમિદા લાગી પડેલા આમાં લોક યાદી ગયાના કોરા સાદે સમાચાર વાંચી દુઃખ થયું.

જે કોઈ આ સંસારમાં જન્મ લઈ આવે છે તેજ કોઈને કોઈ દિવસ અવશ્ય જવાનું છે જે નિર્ધારિત છે તેમ હતું પતિની વિદાય અતિ નેનો વિયોગ હૃદયે દુઃખદ હોય છે.

સંદર્ભના આત્માને પરમ શાંતિ પ્રાપ્ત થાય તેવો આપનો પ્રાર્થના આપીને પ્રાર્થના કરીને છું.

શ્રી સુધર સી. આહિયાર નંદી, કોહિલા અસે આહિયારના કરાઈ હૃદય.

KSHE
Tamaso ma jyotirgamaya
Founded in 1932

SHRI K. K. SCHOOL & HOME FOR THE BLIND TRUST
શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહ અંધ ઉદ્યોગ શાળા ટ્રસ્ટ

નવા ફિલ્ટર પારે, વિદ્યાનગર, ભાવનગર - ૩૬૪૦૦૧
Opp. New Filter, Vidhyanagar, Bhavnagar-364001 • Phone No.: (0278) 2423917
• TRUST REGISTRATION NO.F/24, • PAN : AAATK6213D
■ E-Mail : kksbshavnagar@gmail.com ■ Itsonani@gmail.com
■ Web : www.kkblindschool.org

:: શોક ઠરાવ ::

શ્રી લાલુભાઈ સોનાણી તથા બહેન નિષ્ઠા, સ્વર્ગસ્થ નીલાબેજ સોનાણીની અચાનક થયેલી વિદાય સહુ માટે હૃદયદાયક અને વસમી બની રહી છે. સમગ્ર સંસ્થા પરિવાર ઘેરા શોકની લાગણી અનુભવી રહ્યું છે, સ્વર્ગસ્થ નીલાબેજ સંસ્થા માટે કરેલા કાર્યો ક્યાં ગણવા અને ક્યાં ન ગણવા, કેટલા અને કેવા સુંદર કાર્યો એ બાળકોના શિક્ષણની વાત હોય, પ્રવાસની હોય કે પછી પ્રજ્ઞાચક્ષુ દીકરીઓને હોમ સ્કાયન્સ માટે આપવામાં આવતી તાલીમ હોય આવા અદ્ભુત કાર્યો ત્વારા તે હરદયે સંસ્થાના કણ-કણમાં વસતા રહેશે, બાળકોના અંતરમાં ઘબકતા રહેશે...

સૌના લાડીલા, સદાય સૌનું શ્રેય ઈચ્છતા નીલાબેજની અણધારી વિદાયથી આપ સૌ કુટુંબીજનો વ્યથિત હો તે સ્વાભાવિક છે, જગતમાં જે કોઈ આવે છે તે ખાલી હાથે આવે છે અને ખાલી હાથે જાય છે, પાછળ તો માત્ર સ્મૃતિઓના વળ જ મુકતો જાય છે, પરમકૃપાળુ પરમાત્મા આ દુઃખ સહન કરવાની આપને શક્તિ આપે તેવી પ્રભુ પ્રાર્થના.

ૐ શાંતિ: ... શાંતિ: ... શાંતિ: ...
સંસ્થા પરિવારવતી

મહેશભાઈ સી. પાઠક
માનદ મંત્રી

F:\FINAL LETTER\FINAL LETTER 2021-22\KKBS\PRINTED LETTERPAD KKBS 2021-22(17)

શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ (તળાજાવાળા)
સોસાયટી ફોર લીલીફ એન્ડ રિહાબિલિટેશન ઓફ ધી ડિસેબલ્સ
(પી. એન. આર. સોસાયટી)

• ટ્રસ્ટી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• વાઇસ પ્રેસીડન્ટ : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• સેક્રેટરી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• ટ્રસ્ટી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• વાઇસ પ્રેસીડન્ટ : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• સેક્રેટરી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• ટ્રસ્ટી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• વાઇસ પ્રેસીડન્ટ : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• સેક્રેટરી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ

મં. : PNR/

No. PNR/ADMN/S-18/ 2021-22/35 તા. ૨૨ એપ્રિલ, ૨૦૨૧

શોક સંવેદના

સાથી શ્રી લાલુભાઈ,

તમારા માથે આલ તૂટી પડ્યું છે. શબ્દોથી દિલસો આપવો તેનો ઉકેલ નથી તેમ સમજવા છતાં હૃદયની વ્યથા વ્યક્ત કર્યા વગર રહેવાનું નથી.

નીલાબેને તમારા જીવન સંગીની બની ખતેખત મિલાવીને કદમ મિલાવનાર, સુખ દુઃખ અને સંઘર્ષમાં તમારી સાથે રહેતા તેને આમ અચાનક અધવચ્ચે મધ દરિયે તમારી નાવમાંથી ઇશ્વરે ઉપાડી લીધા છે તેની ખોટ કદી પુરાશે નહીં.

તમારા ઉપરાંત પુત્રી નિજાને આ કારમો આઘાત અસહ્ય બની રહેશે તેને સાંત્વન તમેજ આપી શકશો. હવે તમારી ફરજ બેવડી થઈ જાય છે.

તમારું આ દુઃખ અસહ્ય છે. તેમાં અમે સૌ હૃદયપૂર્વક સહભાગી થઈએ છીએ. ઇશ્વર નીલાબેનનાં આત્માને પરમ શાંતિ આપે તેવી પ્રાર્થના.

બાબાભાઈ શશીલાઈ વાઘર તથા

સંસ્થાના સર્વે દરેકી અને કર્મચારીગણના જય શ્રી કૃષ્ણ ।

PNR HOPE 4 HANDICAPPED

વિદ્યાભી માટે અમુદાસ બાલાદાસ સંસ્થાઓનું ગૌરી મોહ સંપત્તિ

• ટ્રસ્ટી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• વાઇસ પ્રેસીડન્ટ : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• સેક્રેટરી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• ટ્રસ્ટી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• વાઇસ પ્રેસીડન્ટ : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• સેક્રેટરી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• ટ્રસ્ટી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• વાઇસ પ્રેસીડન્ટ : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ
• સેક્રેટરી : શ્રીમતી પરસનબેન નારણદાસ રામજી શાહ

ૐ શાંતી ૐ શાંતી

સ્વ.નીલાબેન લાલુભાઈ સોનાણી અવસાનના સમાચાર સાંભળી દુઃખની લાગણી અનુભવીએ છીએ અને તમારા પરિવારને આ દુઃખસહન કરવાની શક્તિ પ્રદાન કરે એવી પ્રભુને પ્રાર્થના.

કુરુજીભાઈ પરબોલભાઈ બાયાલી (કે.પી.)
બાવેશભાઈ કુરુજીભાઈ બાયાલી
ભરવભાઈ કુરુજીભાઈ બાયાલી
(માલસણા વાળા)
ખોટ નં.૧૬,શિવાજી પાર્ક

5/17/2021 Blind couple navigated life for 24 years, she saw death looming

Parth.Shastry@timesgroup.com

Ahmedabad: Twenty-four years, two months, and eleven days — Lalubhai Sonani, a resident of Bhavnagar and a person with visual impairment, did not need a second to recall how long he had been with his wife, Nela. “We would have celebrated our marriage’s silver jubilee in January next year,” said Sonani. The general secretary of Bhavnagar-based Krishnakumarshahji Ansh Udyog Shala, Nela Sonani, also a person with visual impairment, was a music teacher with a Bhavnagar-based primary school. She passed away due to COVID-19 complications on April 30. It has been nearly a month since her departure, but Sonani is yet to come to terms with the loss.

“She never allowed me to enter the kitchen or do any domestic chore all these years,” Sonani said. “She would always cite my so-called busy schedule. But circumstances changed in the month preceding her demise.” Sonani went away due to COVID-19 complications. She was in a coma for 15 days before she passed away on April 30. It has been nearly a month since her departure, but Sonani is yet to come to terms with the loss.

“She never allowed me to enter the kitchen or do any domestic chore all these years,” Sonani said. “She would always cite my so-called busy schedule. But circumstances changed in the month preceding her demise.” Sonani went away due to COVID-19 complications. She was in a coma for 15 days before she passed away on April 30. It has been nearly a month since her departure, but Sonani is yet to come to terms with the loss.

શ્રદ્ધાંજલિ

સ્વ. નીલાબેન લાલુભાઈ સોનાણી
પરમ પૂજ્ય પરમાત્મા આપની આત્માને શાંતિ અર્પે તેવી પ્રાર્થના... 🙏🙏

પ્રાર્થનાસહ...

NATIONAL ASSOCIATION FOR THE BLIND - ANAND D.J. HOSTEL, NEAR PANCHAYAT HOSPITAL, NANA BAZAR, V.V. NAGAR-388120
PH.: (0)2692-233773, MO. 98254 72915, MO. 94996 13337

~ રાષ્ટ્રીય અંધજન મંડળ - આણંદ ~

॥ શ્રદ્ધાંજલિ ॥

સ્વ. નીલાબેન લાલુભાઈ સોનાણી
દરેક - શ્રી કૃષ્ણભાઈસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા પ્રમુખ - શ્રી સોરઠ પ્રજાપ્રમુ સમી મંડળ સ્વ. તા. 20/04/2021 ને મેળવવાર (ઉ.વ.53)

અમારા બધા પ્રત્યે પ્રેમ અને સ્નેહની અમુદાસ વરસાવીને મોહા માગે પ્રયાસ કરનાર આપ અમારા હૃદયમાં સદૈવ જીવંત રહેશો. પ્રભુ આપના આત્માને શિરશાંતિ આપે એજ પ્રાર્થના.

... આપના સહુદયી ...

સર્વે દરેકશ્રીઓ, સિદ્ધાકાશ, સ્વામી પરિવાર તથા મંડળના સર્વ સભ્યશ્રીઓ

શ્રી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા-ભાવનગર શ્રી રાષ્ટ્રીય અંધજન મંડળ ભાવનગર જિલ્લા શાળા શ્રી અંજિલ ગુજરાત નેત્રીય જાગૃત દરેક - ભાવનગર શ્રી અંધ અભ્યુદય મંડળ - ભાવનગર શ્રી સોરઠ પ્રજાપ્રમુ સમી મંડળ - ભાવનગર

દિવ્ય ભારતર ભાવનગર 21-04-2021

॥ હૃદયંજલિ ॥

સ્વ.નીલાબેન લાલુભાઈ સોનાણી
(સંગીત શિક્ષકશ્રી, ઘનશ્યામનગર પ્રા.શાળા)

વંદન જેવું જીવન જીવીને સુખ સહુને જાણી ગયા. ખુદ ઘસાઈ સહુ કાળે સૌરભ વાદ્યપસરી ગયા.

એક અદ્વિતીય અને વિરલ વ્યક્તિત્વ. ચર્મચાલુની મર્બાદો હોવા છતાં અંતઃકર્મના અંતર્ગતથી કરતા સત્કર્મોની સુવાસ કેવલનાર, ભાગ્યકોના ધ્યાવસોવા, શીઘ્ર કવચિત્રી અને સંગીતના ઉપાસક, શાળા પરિવારના મોની, કર્મચોગી, પ્રેરણામૂર્તિને કોટી-કોટી શ્રદ્ધાસુમન ભર્યા.

પ્રભુ આપના દિવ્ય આત્માને શાંતિ આપે એજ શાળા પરિવારની અંતઃકરણ પૂર્વક પ્રાર્થના...

લી. આપના સહુદયી
શ્રી ઘનશ્યામનગર પ્રા.શાળા પરિવાર
ખોડિયારનગર, ઘોષ રોડ, ભાવનગર

અવસાન નોંધ

કૃષ્ણકુમાર સિંહજી અંધ ઉદ્યોગશાળા કી ટ્રસ્ટી નીલાબેન સોનાણી કા નિધન

ભાવનગર। સંગીત શિક્ષક ઘનશ્યામનગર પ્રા. શાળા एवं કૃષ્ણકુમાર સિંહ જી અંધ ઉદ્યોગશાળા કી ટ્રસ્ટી નીલાબેન લાભુભાઈ સોનાણી (53 વર્ષ) કા મંગલવાર કો સુબહ 4.46 બજે સ્વર્ગવા હો ગયા હૈ। વે શ્રી કૃષ્ણકુમાર સિંહ જી અંધ ઉદ્યોગશાળા કે જનરલ સે ધર્મપત્ની થીં। વે નિષ્ઠા લાભુભાઈ સોનાણી કી માતા થીં। સસુરાલ પક્ષ મેં વલ્લભભાઈ ટપુભાઈ સોનાણી, શાંતુબેન વલ્લભભાઈ અને જોડ-જોડાની હૈં। લૌકિક વ્યવહાર બંદ રચા ગયા હૈ। કોરોના મહામારી કે કારણ ગાઈડલાઈન કે અનુસાર ટેલિફોનિક શોક સંદેશ દિનાંક 22-04-2021 કો ગુરુવાર સુબહ 9 સે શામ 5 બજે તક ફોન નં. 9376688584 (લાભુભાઈ), 9664624063 (નિષ્ઠા), 9737401719 (વલ્લભભાઈ) પર દિયા જા સકતા હૈ।

જયહિન્દ દૈનિક

ભાવનગર: અંધ ઉદ્યોગ શાળાના સેક્રેટરી લાભુભાઈના પત્નીનું અવસાન

ભાવનગર: નીલાબેન લાભુભાઈ સોનાણી (ઉ.વ. 53) (સંગીત શિક્ષક ઘનશ્યામનગર પ્રા. શાળા અને ટ્રસ્ટી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા)નું તા. 20/04/2021 એ અવસાન થયું છે. તે લાભુભાઈ ટપુભાઈ સોનાણી (જનરલ સેક્રેટરી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા, ભાવનગર)ના પત્ની, નિષ્ઠા લાભુભાઈ સોનાણીનાં માતૃશ્રી, લૌકિક વ્યવહાર સંદર્ભ અંધ રાખેલ છે. કોરોના મહામારીનાં કારણે ટેલિફોનિક શોક સંદેશ તા. 22/04/2021 ને સવારે ૯ થી સાંજના ૫ સુધી મો. ૯૩૭૬૬ ૮૮૫૮૫૪ (લાભુભાઈ), ૯૬૬૪૬ ૨૪૦૬૩ (નિષ્ઠા), ૯૩૭૭૪૦૧૭૧૯ (વલ્લભભાઈ) ઉપર પાઠવી શકાશે.

લેઉવા પટેલ મરણ (ભાવનગર)

નીલાબેન લાભુભાઈ સોનાણી (ઉ.વ. 53) (સંગીત શિક્ષક ઘનશ્યામનગર પ્રા. શાળા અને ટ્રસ્ટી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા) તા. 20/04/2021 ને મંગળવારે સવારે ૪:૪૬ કલાકે સ્વર્ગવાસ થયેલ છે. તે શ્રી લાભુભાઈ ટપુભાઈ સોનાણી (જનરલ સેક્રેટરી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા, ભાવનગર)ના પત્ની, નિષ્ઠા લાભુભાઈ સોનાણીનાં માતૃશ્રી થાય. સાસરીયા પક્ષે સોનાણી વલ્લભભાઈ ટપુભાઈ, શાંતુબેન વલ્લભભાઈ (તરસમીયા)ના જેડ-જેડાણી, રંભાબેન અને ભીખાભાઈ અગ્રાધણ તેમના નણંદ - નણંદોઈ કાનજીભાઈ ભીખાભાઈ અગ્રાધણ (આચાર્ય તરસમીયા પ્રા. શાળા) તેમના ભાણેજ અને આશાબેન કાનજીભાઈ તેમના ભાણેજ વડુ થાય. પિયરપક્ષે મુદુલાબેન અને વી.કે. શાહ (પૂર્વ જજ - ગાંધીનગર) તેમના ફઈ-ફવા થાય. સંડીપભાઈ, વિપુલભાઈ, ભાવેશભાઈ, ધર્મેશભાઈ, રક્ષાબેન સુરેન્દ્રભાઈનાં બહેન થાય તેમજ નંદુભાઈ પુનમભાઈ કાઠીયાના સાળી થાય. જીવનશકુમાર અને ભાવીનકુમાર નંદુભાઈના ભાણેજ થાય. રીટાબેન, જલ્પાબેન, કાજલબેન તેમના ભાભી થાય. નીલમબેન, રૂપલબેન તેમના ભાણેજવડુ થાય. લૌકિક વ્યવહાર સંદર્ભ અંધ રાખેલ છે. કોરોના મહામારીનાં કારણે સરકારની ગાઈડલાઈન મુજબ ટેલિફોનિક શોક સંદેશ તા. 22/04/2021 ને ગુરુવારના રોજ સવારે ૯ થી સાંજના ૫ સુધી મો. ૯૩૭૬૬ ૮૮૫૮૪ (લાભુભાઈ), ૯૬૬૪૬ ૨૪૦૬૩ (નિષ્ઠા), ૯૩૭૭૪૦૧૭૧૯ (વલ્લભભાઈ) ઉપર પાઠવી શકાશે.

અવસાન નોંધ

લાભુભાઈ સોનાણીના પત્ની નિલાબેનનું અવસાન

ભાવનગર નીલાબેન લાભુભાઈ સોનાણી (ઉ.વ. 53) (સંગીત શિક્ષક ઘનશ્યામનગર પ્રા. શાળા અને ટ્રસ્ટી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા તા. 20/04/2021 ને મંગળવારે સવારે ૪:૪૬ કલાકે સ્વર્ગવાસ થયેલ છે. તે લાભુભાઈ ટપુભાઈ સોનાણી (જનરલ સેક્રેટરી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા, ભાવનગર)ના ધર્મપત્ની, નિષ્ઠા લાભુભાઈ સોનાણીનાં માતૃશ્રી થાય. સાસરીયા પક્ષે સોનાણી વલ્લભભાઈ ટપુભાઈ, શાંતુબેન વલ્લભભાઈ (તરસમીયા) તેમના જેડ-જેડાણી થાય રંભાબેન અને ભીખાભાઈ અગ્રાધણ તેમના નણંદ - નણંદોઈ થાય જ્યારે કાનજીભાઈ ભીખાભાઈ અગ્રાધણ (આચાર્ય તરસમીયા પ્રા. શાળા) તેમના ભાણેજ અને આશાબેન કાનજીભાઈ તેમના ભાણેજ વડુ થાય. પિયરપક્ષે મુદુલાબેન અને વી.કે. શાહ (પૂર્વ જજ - ગાંધીનગર) તેમના ફઈ-ફવા થાય. સંડીપભાઈ, વિપુલભાઈ, ભાવેશભાઈ, ધર્મેશભાઈ, રક્ષાબેન સુરેન્દ્રભાઈનાં બહેન થાય તેમજ નંદુભાઈ પુનમભાઈ કાઠીયાના સાળી થાય. જીવનશકુમાર અને ભાવીનકુમાર નંદુભાઈના ભાણેજ થાય. રીટાબેન, જલ્પાબેન, કાજલબેન તેમના ભાભી થાય. નીલમબેન, રૂપલબેન તેમના ભાણેજવડુ થાય. લૌકિક વ્યવહાર સંદર્ભ અંધ રાખેલ છે. કોરોના મહામારીનાં કારણે સરકારની ગાઈડલાઈન મુજબ ટેલિફોનિક શોક સંદેશ તા. 22/04/2021 ને ગુરુવારના રોજ સવારે ૯ થી સાંજના ૫ સુધી મો. ૯૩૭૬૬ ૮૮૫૮૪ (લાભુભાઈ), ૯૬૬૪૬ ૨૪૦૬૩ (નિષ્ઠા), ૯૩૭૭૪૦૧૭૧૯ (વલ્લભભાઈ) ઉપર પાઠવી શકાશે.

ગુજરાત મિરર

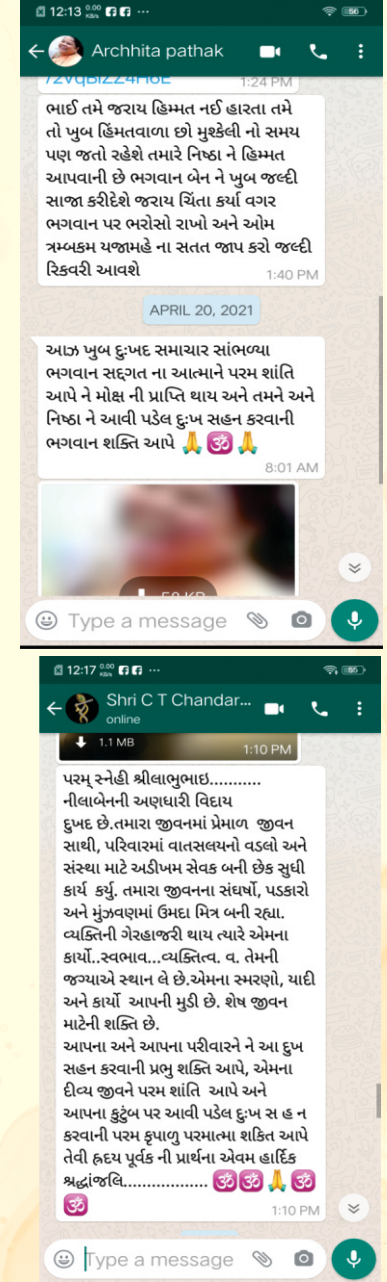
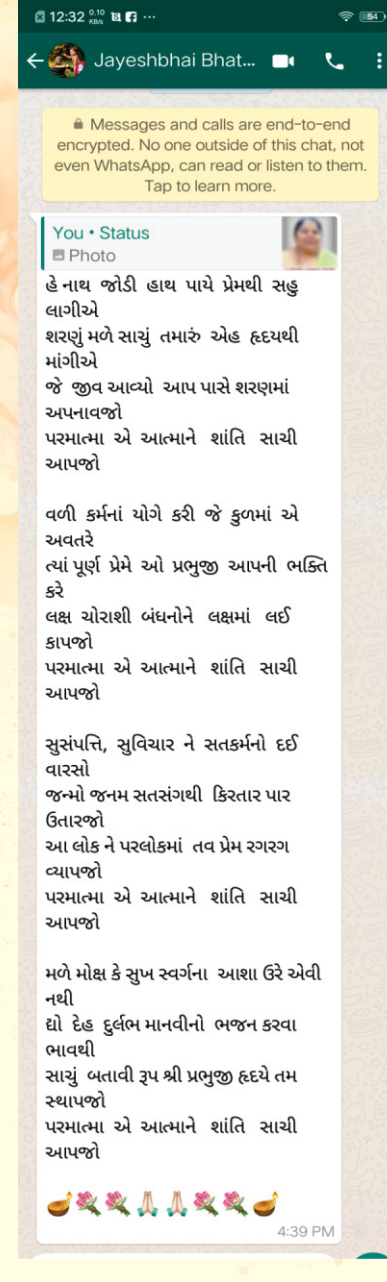
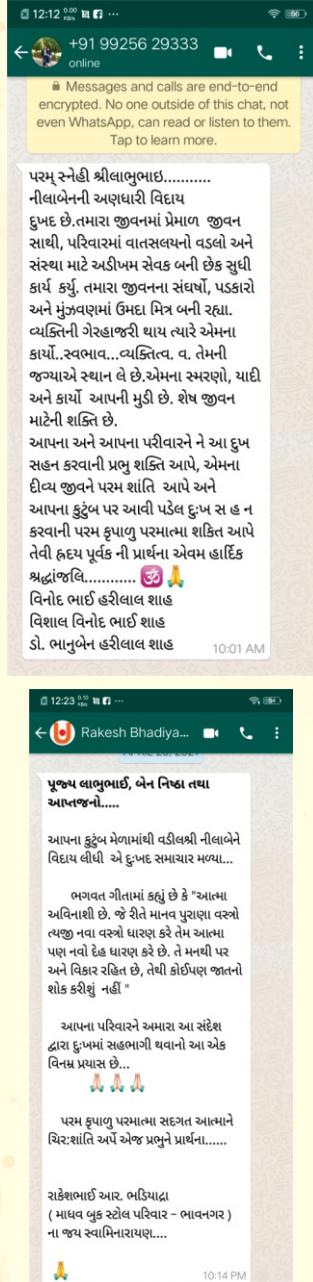
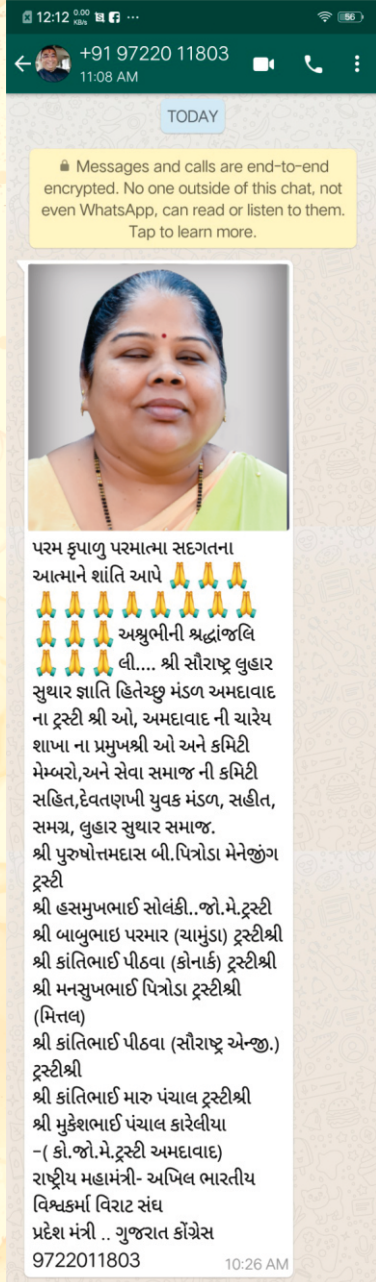
સૌરાષ્ટ્ર મિરર

www.gujaratiindia.com

ભાવનગર શ્રી નીલાબેન લાભુભાઈ સોનાણી (ઉ.વ. 53) (સંગીત શિક્ષક ઘનશ્યામનગર પ્રા. શાળા અને ટ્રસ્ટી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા) તા. 20/04/2021 ને મંગળવારે સવારે ૪:૪૬ કલાકે સ્વર્ગવાસ થયેલ છે. તે શ્રી લાભુભાઈ ટપુભાઈ સોનાણી (જનરલ સેક્રેટરી કૃષ્ણકુમારસિંહજી અંધ ઉદ્યોગ શાળા, ભાવનગર)ના ધર્મપત્ની, નિષ્ઠા લાભુભાઈ સોનાણીનાં માતૃશ્રી થાય. સાસરીયા પક્ષે શ્રી સોનાણી વલ્લભભાઈ ટપુભાઈ, શાંતુબેન વલ્લભભાઈ (તરસમીયા) તેમના જેડ-જેડાણી થાય શ્રી રંભાબેન અને ભીખાભાઈ અગ્રાધણ તેમના નણંદ - નણંદોઈ થાય જ્યારે શ્રી કાનજીભાઈ ભીખાભાઈ અગ્રાધણ (આચાર્ય તરસમીયા પ્રા. શાળા) તેમના ભાણેજ અને શ્રી આશાબેન કાનજીભાઈ તેમના ભાણેજ વડુ થાય. પિયરપક્ષે શ્રી મુદુલાબેન અને વી.કે. શાહ (પૂર્વ જજ - ગાંધીનગર) તેમના ફઈ-ફવા થાય. શ્રી સંડીપભાઈ, વિપુલભાઈ, ભાવેશભાઈ, ધર્મેશભાઈ, રક્ષાબેન સુરેન્દ્રભાઈનાં બહેન થાય તેમજ શ્રી નંદુભાઈ પુનમભાઈ કાઠીયાના સાળી થાય. જીવનશકુમાર અને ભાવીનકુમાર નંદુભાઈના ભાણેજ થાય. રીટાબેન, જલ્પાબેન, કાજલબેન તેમના ભાભી થાય. નીલમબેન, રૂપલબેન તેમના ભાણેજવડુ થાય. લૌકિક વ્યવહાર સંદર્ભ અંધ રાખેલ છે. કોરોના મહામારીનાં કારણે સરકારની ગાઈડલાઈન મુજબ ટેલિફોનિક શોક સંદેશ તા. 22/04/2021 ને ગુરુવારના રોજ સવારે ૯ થી સાંજના ૫ સુધી મો. ૯૩૭૬૬ ૮૮૫૮૪ (લાભુભાઈ), ૯૬૬૪૬ ૨૪૦૬૩ (નિષ્ઠા), ૯૩૭૭૪૦૧૭૧૯ (વલ્લભભાઈ) ઉપર પાઠવી શકાશે.

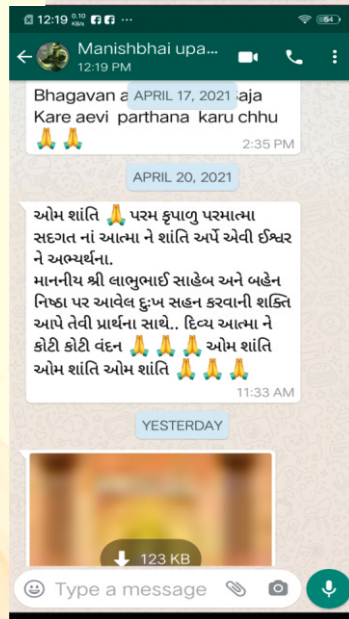
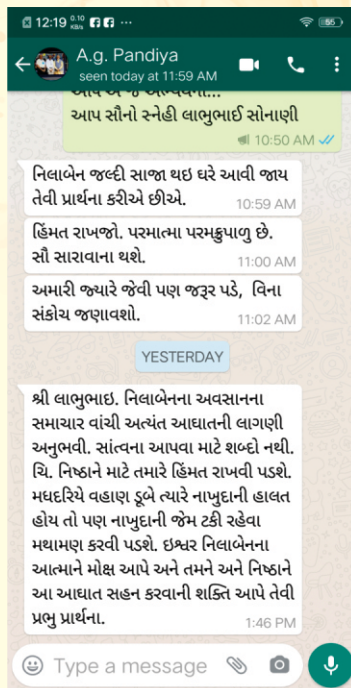
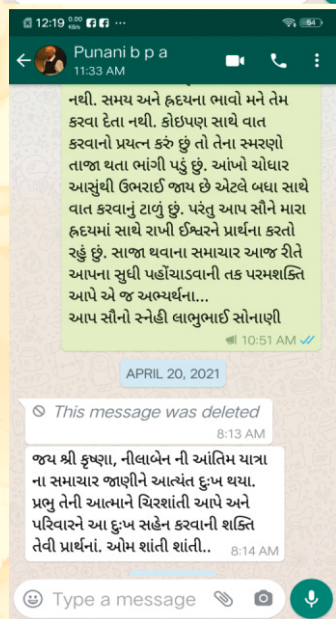
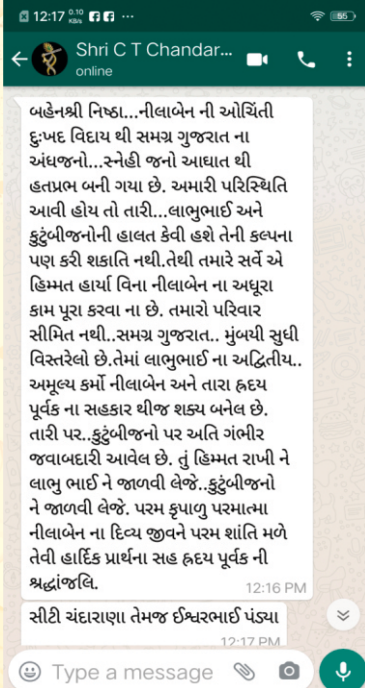

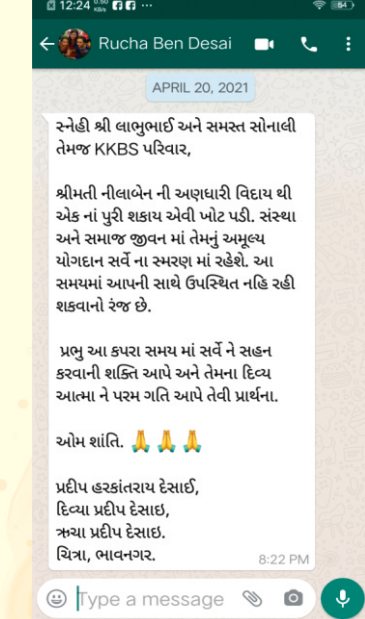
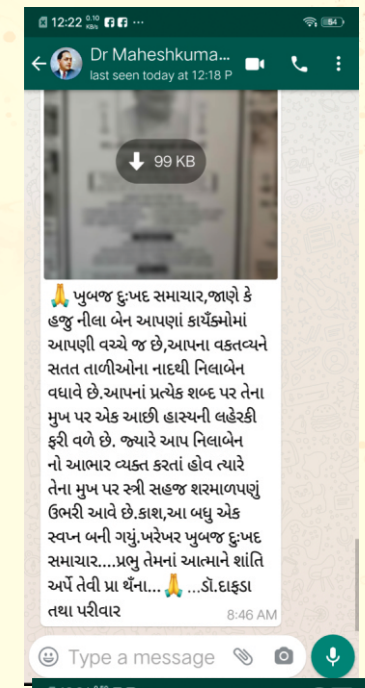
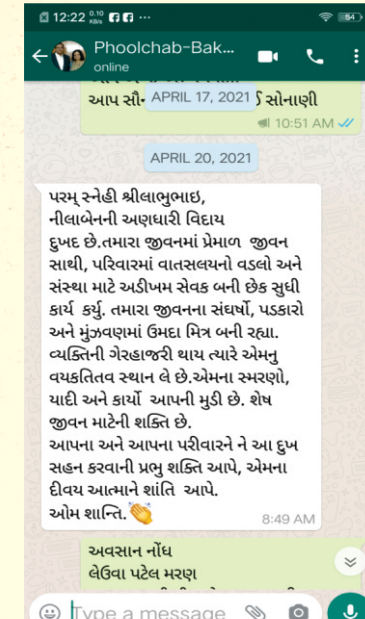
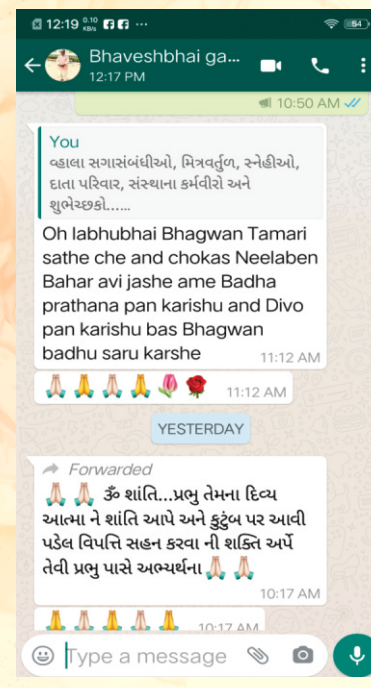

લાગણીનો દસ્તાવેજ...શ્રદ્ધાસુમન

78

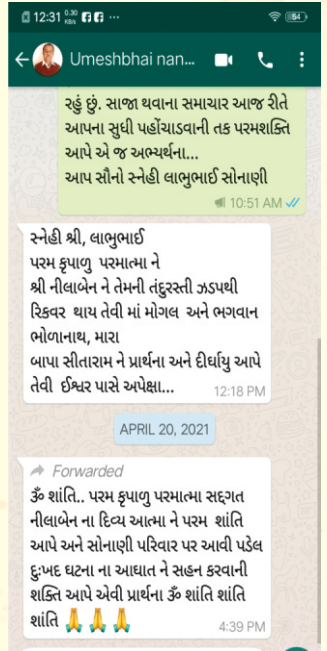
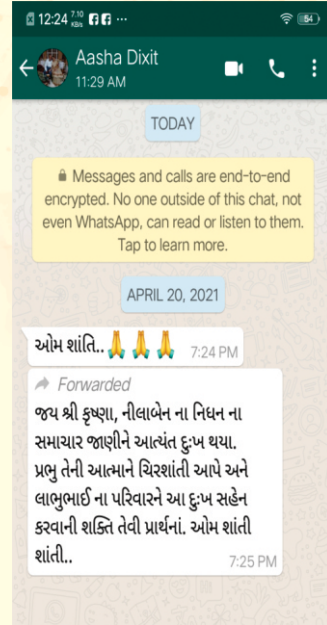
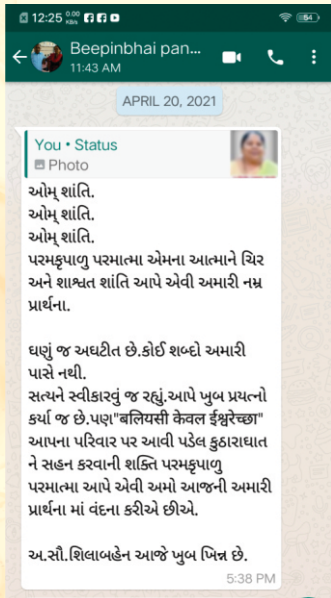
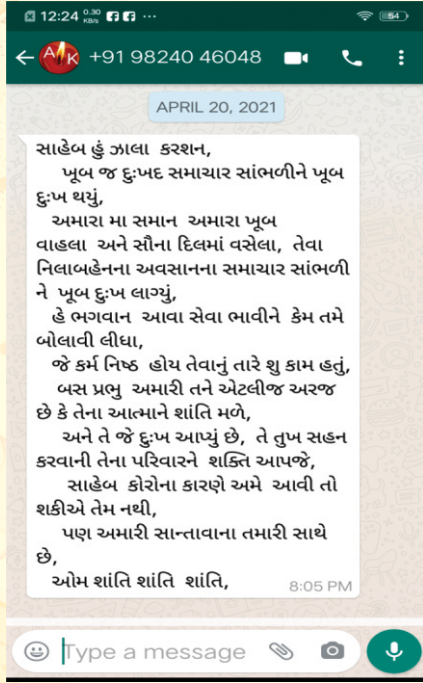
લાગણીનો દસ્તાવેજ...શ્રદ્ધાસુમન

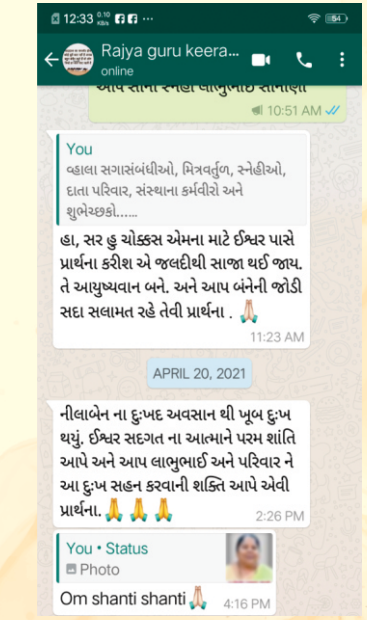
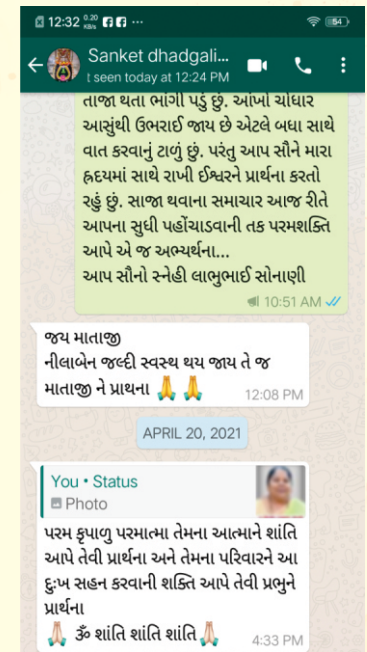
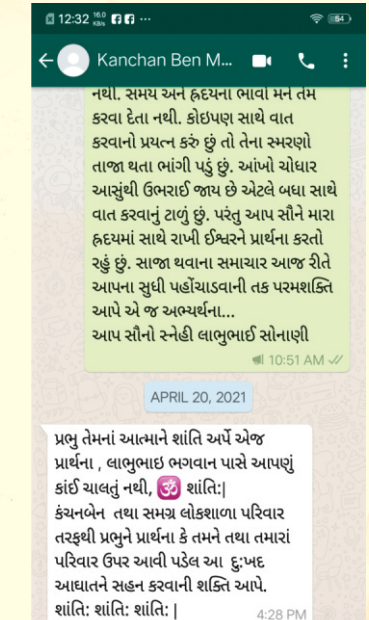
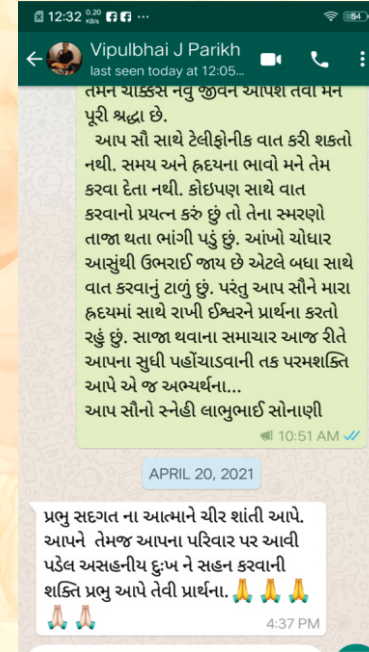
79

લાગણીનો દસ્તાવેજ...શ્રદ્ધાસુમન

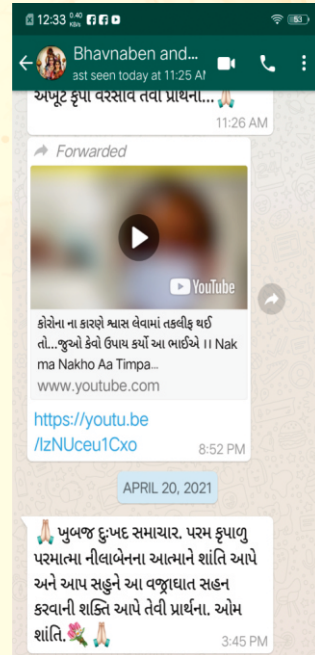
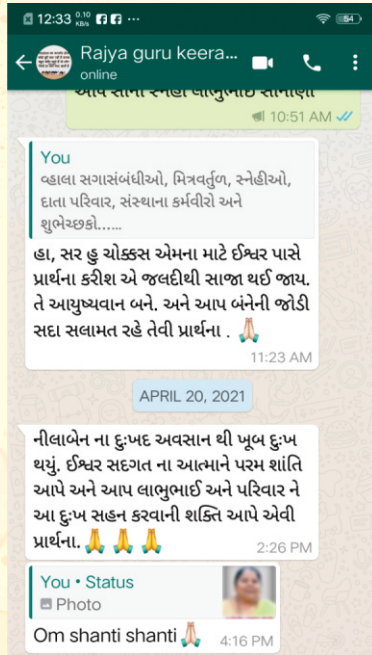

લાગણીનો દસ્તાવેજ...શ્રદ્ધાસુમન

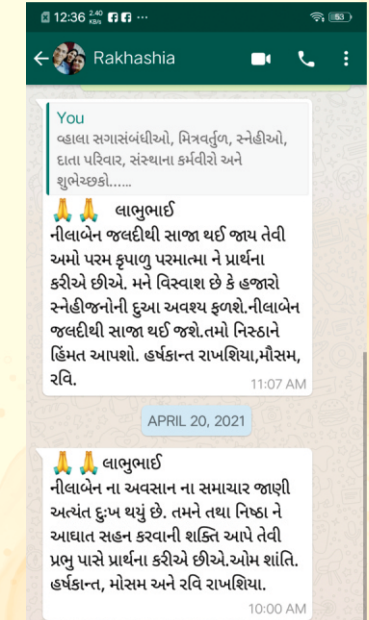
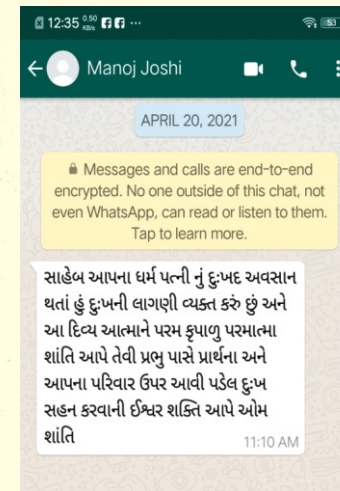
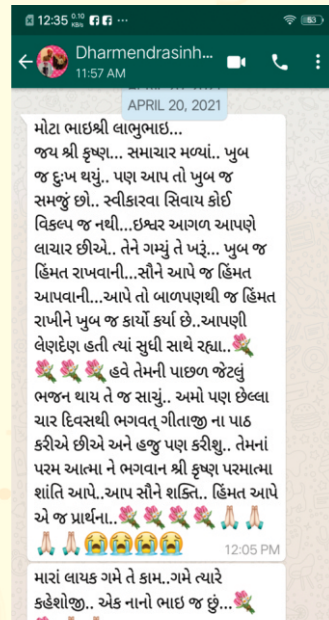
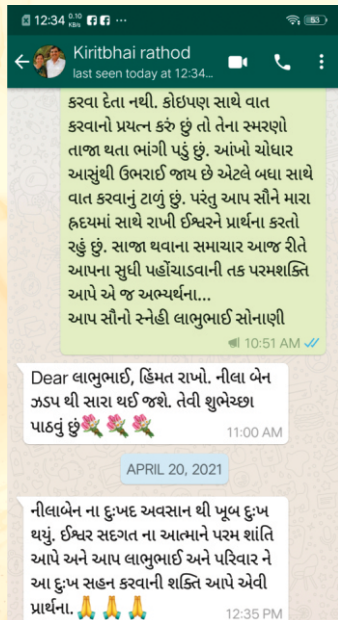
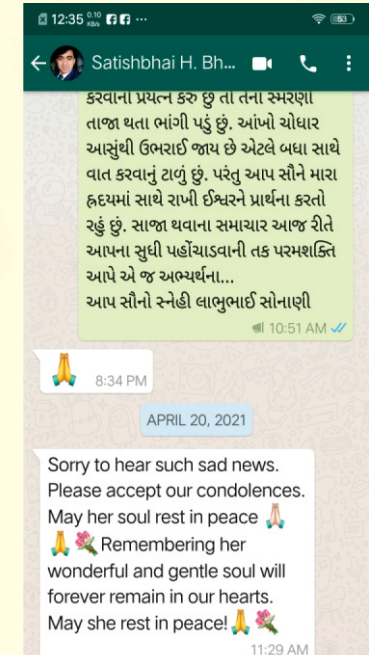
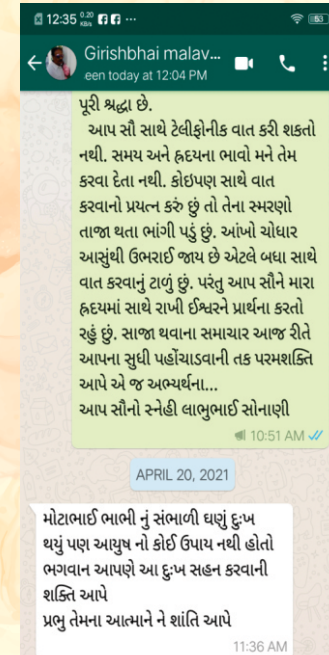

લાગણીનો દસ્તાવેજ...શ્રદ્ધાસુમન

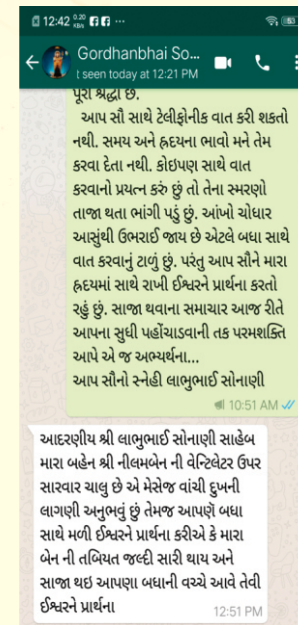
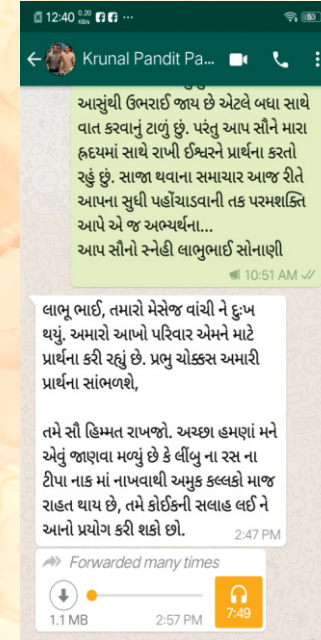
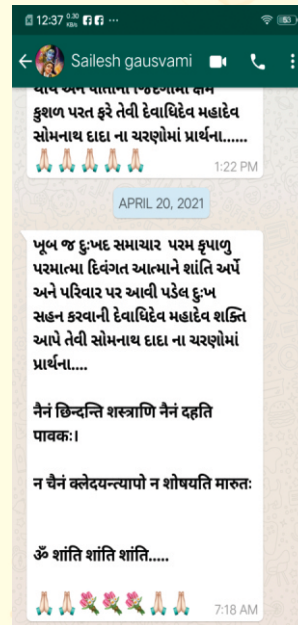
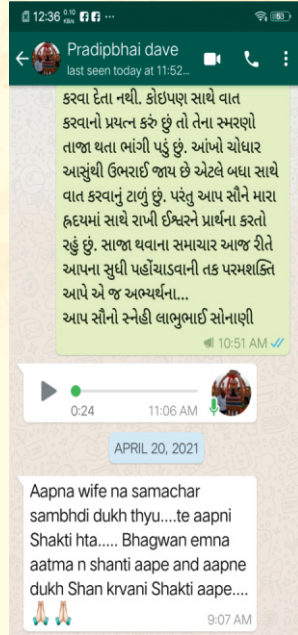
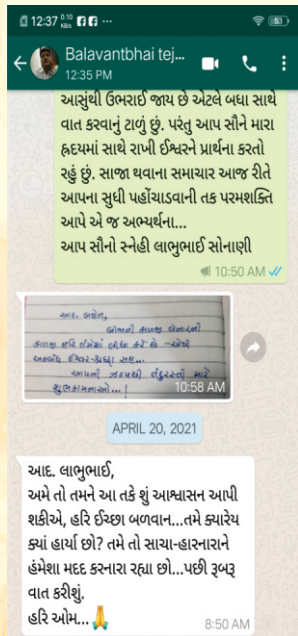
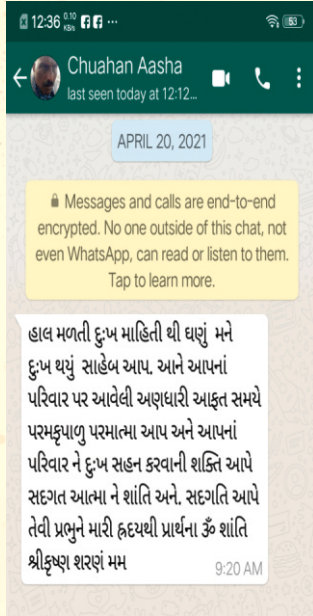

લાગણીનો દસ્તાવેજ...શ્રદ્ધાસુમન

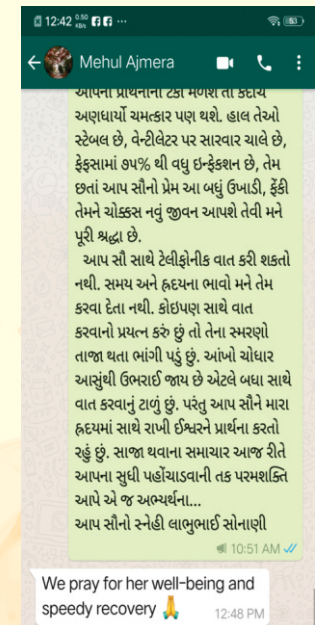
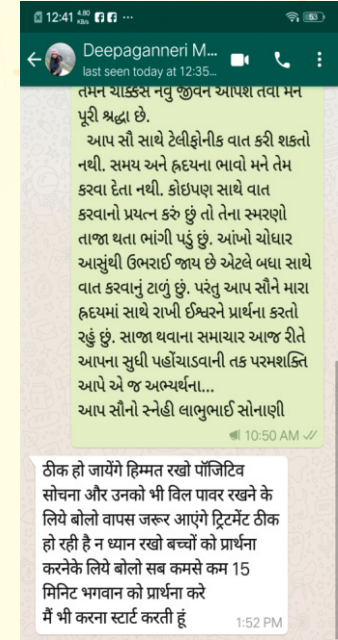

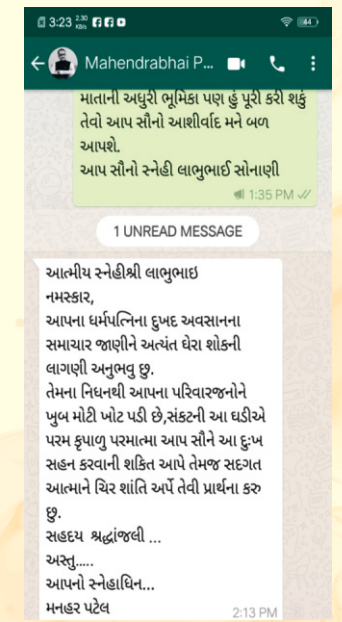
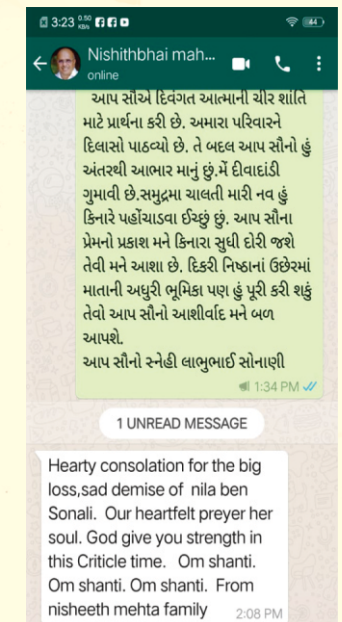
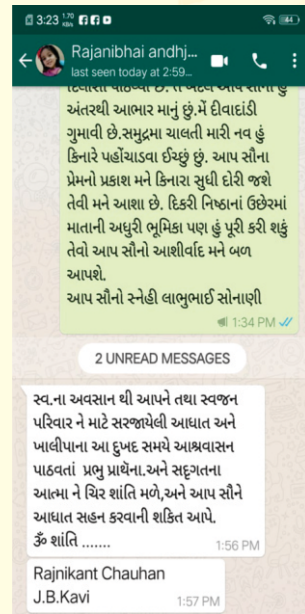
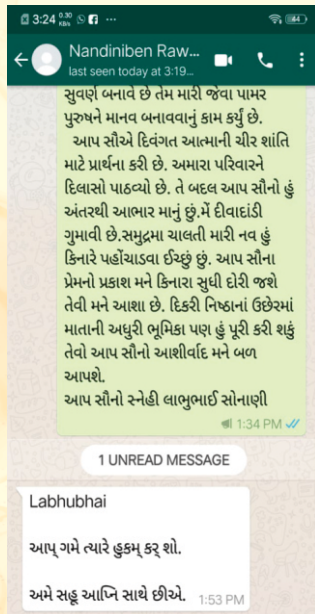
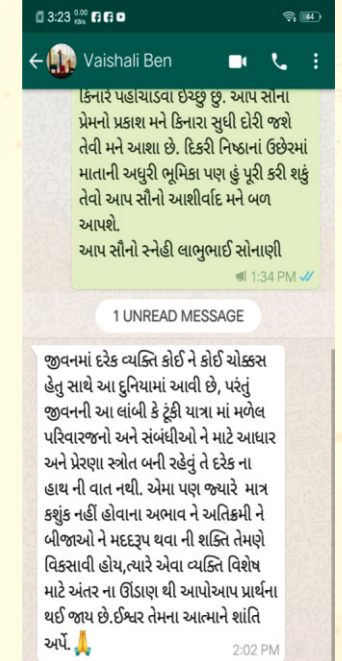
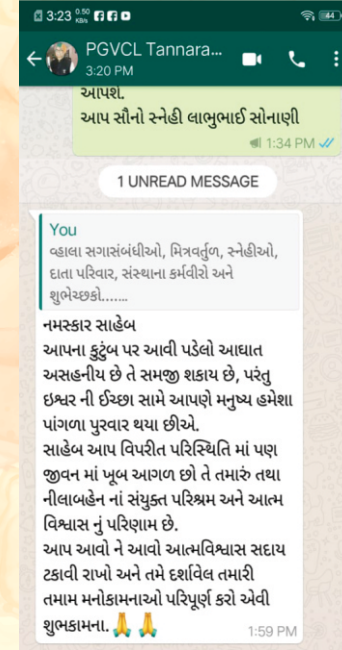
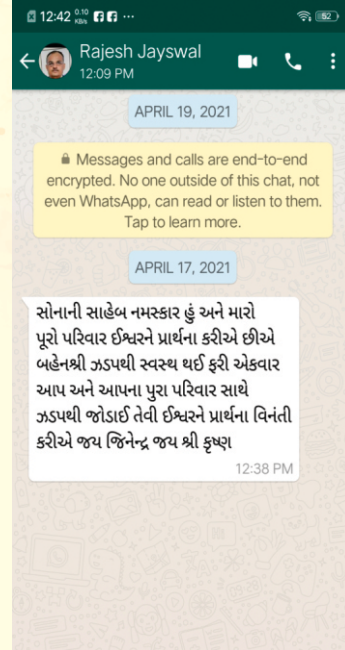
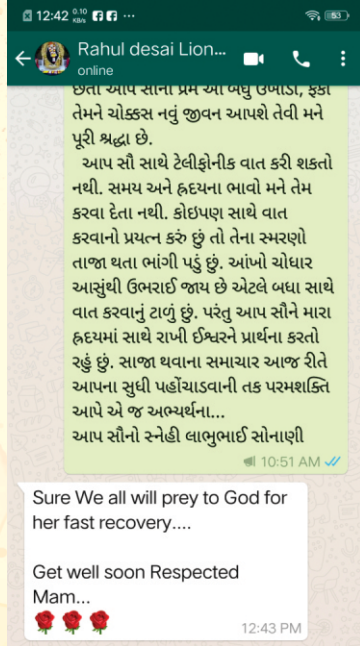
લાગણીનો દસ્તાવેજ...શ્રદ્ધાસુમન

લાગણીનો દસ્તાવેજ...શ્રદ્ધાસુમન

લાગણીનો દસ્તાવેજ...શ્રદ્ધાસુમન

